

Slovo pastýře.

Nejdůstojnější "Pan biskup Šimon Bárta z Českých Budějovic poslal redakci přepis, který otiskujeme s projevem upřímné vděčnosti a oddanosti na povzbuzení našich čtenářů:

Obsah nové Vaší revue skutečně odpovídá jejímu názvu. Správně jste postřehli, že hlad moderní duše po Bohu může býti ukojen jen stravou silnou, hutnou, a proto jste se rozhodli zajeti na hlubinu (Duc in altum) a tam rozestříti síť k lovu. Bůh Vaší práci a Vaší odvaze požehnal a jistě dále bude žehnat, protože pracující pro jeho zájmy ukazujete vznešenost, krásu a hloubku jeho zjevené pravdy, která vyhovuje všem potřebám lidského srdce a rozjasňuje naše duchovní obzory, řešíc nejtěžší otázky, na něž duch lidský si žádá rozhodné, jasné odpovědi. Andělský učitel sv. Tomáš, chloubu Vašeho řádu, sláva církve sv., bude Vám při Vaší práci bezpečným vůdcem. Žehnám tudíž z hloubi srdce Vašemu podniku tolik časovému a prosím Boha, aby duším po pravdě žízničím zazářila z něho "světlo do temnot, z nichž usilují se vyprostiti.

S projevem upřímné úcty trvám

+ Šimon Bárta, biskup.

V Budějovicích, 24. listopadu 1926.

Do Nového roku.

Znovu rozestíráme síť a zveme Vás, abyste se rozjeli s námi na moře Boží Lásky. Všechno má a všechno dá. Zapaluje svatost a dává srdci sílu stavěti na troskách sobectví velechrám Ducha sv. Dejte se vésti, dejte vanouti dechu Milosti a hledejte hloubky Srdce Božího a pomodlete se s námi:

Božský Rybáři duší! Velel jsi apoštolům svým rozjeti se znovu po marných pokusech k bohatému lovu. Nuzota jejich utonula v moři požehnaní tiché poslušnosti.

Pane, dosud jsme tolikrát marně vyjížděli na moře, protože jsme nešli, jak Tys chtěl. Voláš nás zase, voláš nás denně svým vnuknutím, svým slovem, i těmito slovy, co čtu. Poslechnu tvého hlasu. Chci jíti k Tobě. Chci sledovati pečlivě, co nám podáš rukama svých služebníků.

Pane, otevři mysl naše svým pravdám, jich ohněm zažehni chladná srdce, dej milost, dej sílu a půjdeme za Tebou, poběžíme za vůní tvých mastí. Ponoř nás do Hlubin svých. Amen.

P. Em. Soukup, O. P., Zemře-li zrnko...

Kurs duch. života 1.

Čtvrté evangelium má episodku, řekl bych, že z nejvíce programových celého evangelia. Pohané přistupují k Filipovi, prosí, aby jim ukázal Ježíše. Filip radí se napřed s Ondřejem, protože nastává neobyčejná situace. Po úřadě jdou oba k Ježíšovi (tušíme, že s obavou). Ježíš odpovídá na první pohled úplně nevěcně: „Nezemře-li zrnko pšeničné, padší do země, zůstává samotno; zemře-li však, přináší mnoho užitku. Kdo miluje život svůj, ztratí jej, a kdo nenávidí život svůj

na tomto světě, k životu věčnému zachová jej.“ (Jan 12,24.) Zdánlivě nepřiléhavá odpověď a přece program pro pohany, kteří chtějí viděti Ježíše. Ukazuje jim nejen svou tvář, nýbrž hlavní zásadu spásy, svůj program pohanstvu.

Základním heslem pohanského života byl život zrnka, milování života zrnka, hmoty. Bylo to vyvrcholení katastrofy prvního hříchu vůbec. Místo obrazu řekněme pravé jméno: sobectví, nebo ne tak ostře: sebeláska, a vidíme souvislosti. Pád andělů byl poražená sebeláska. Pád Adamův byl poražená sebeláska. Poražená, ale nezabitá, naopak porážkou odtržená od míry. Vedla člověka a po staletích shrnul její dějiny Stuart Mill ve větičku: „Když člověk v bezmezném egoismu myslí na sebe, přijde ke škodě.“ Všechny pády jsou dílem sebelásky.

Nelze konati životní úkoly bez sebelásky. Ne však bez sebelásky za každou cenu, nýbrž se sebeláskou odměřenou. Sebeláska za každou cenu chodí přes mrtvoly, aby se zachoval život toho, jenž nejhlasitěji se dožaduje všeho pro sebe, hmoty. Jde proto i přes mrtvoly duše a Boha. Co z toho vzejde, netřeba obšírně líčiti. Revoluce z toho vzejde, revoluce však je věc neplodná.

K životním úkolům tedy je třeba sebelásky odměřené. Sebeláska odměřená je sebeláska obětující. Obětující požadavkům úkolů.

Životní úkol křesťana je tak obsáhlý a tak hluboký, že odměřování sebelásky nutno vyměřiti jedině slovem božského Mistra: Zemře-li zrnko...kdo nenávidí život svůj... Sv. Augustin přemýšleje o tom, napsal: „Velké a podivuhodné slovo!“ Hledme do jeho velikosti a podivuhodnosti se světlem sv. Tomáše Aq.* * I-II. 77,4

Jménem sebelásky se označuje přilnutí ku pomíjejícímu. Pomíjející, jsouc smyslům a zemi nejbližší, s lidskostí nejpodobnější, snadno člověka zaujme tak, že nechce viděti řádu, pořádku a odměření; na místo řádu, pořádku a odměření postaví sebe jako střed jediný. K němu chce přitáhnouti všechno, dle něho řídit a odměřovati všechno. Jediné právo uznává, aby vše sloužilo jemu, jeho blahu, jak je má na mysli jeho bytost, kterou považuje za neodvislou. „Nezřízeně sebe milující dychtí po věcech časných proti pořádku,“ praví sv. Tomáš. A tak bez ohledu na jakýkoli příkaz v životě lidské společnosti uznávaný sáhne po všem, co by mu mohlo posloužit, sáhne i na svůj vlastní život, když se domnívá, že nic mu více nebude sloužit. Správně řekl francouzský spisovatel krátce před revolucí: „Sebeláska je netvor, jenž pustoší zemi; všechno bere a nic nevrací.“ To naznačil sv. Tomáš, když řekl, že nezřízená sebeláska je příčinou každého hříchu.

Taková je situace, nezemře-li zrnko. Zůstává samo, bez úrody, bez užitku, planý život jest jediný jeho účinek.

Tvůrce však jinak postavil základy života pro člověka: řád, pořádek a odměření. Dal duši sebelásku, aby člověk měl pobídku přijímání a tím pokroku, aby ve flegmatické beznáročnosti neztrpasil. Člověk má růsti, ne aby rostl a těšil se ze vzrůstu, nýbrž aby dával. Aby nižší sloužil vyššímu, aby blízky byl oporou blízkému, aby každý věděl, že se má dostati na všechny, že u všech jsou obdobná práva.

Sebelásce postavil Tvůrce hranice příkázáním lásky „milovati budeš Boha svého z celého srdce, ze vši mysli; milovati budeš bližního jako sebe.“ To jest: v řádu a pořádku patří první místo Bohu, on jest nejvyšší a nejbližší. Zde jest jediná mravně správná „nezřízenost“, Bohu podrobovali vše, i sebe, prostě bez míry. Tu je začátek a první požadavek umírání zrnka: ohledy na Boha, na Boží moudrost, která jediná neomylně ví, co jest člověku dobro, ohledy na vůli Boha, jenž má výsostné právo nad člověkem.

Vedle sebe na hranice sebelásky postavil Bůh člověka, bližního, jak se křesťansky praví. Jemu předal ze svého práva. Tu je pokračování a druhý požadavek umírání zrnka: ohledy na bližního, na jeho práva a na jeho potřeby.

Odpoutaná sebeláska nad těmito hranicemi žasne, pláče, běsní nad ztenčením svých práv, nad svou malostí. Bůh pak ukazuje člověku, jak bude velikým; nabízí právo na synovství Boží, s božskou vážností a opravdovostí opakuje slovo, kterým se dal člověk svěsti od poražené sebelásky: budeš jako Bůh. Tu je třetí krok v umírání zrnka, radostné podrobení řádu, pořádku a odměření, obětování i toho, co by se nemuselo obětovati.

Nezemře-li zrnko, trhají se všechny jednotlivé pásy života, nevykoná člověk svůj úkol. Zemře-li zrnko, nastává plodný život, začíná, pokračuje a vrcholí vzrůst.

Ježíš dal pohanům heslo obnovy: Zemřítí musí zrnko. Chopili se ho a rostli. Vyrostli a zase je ošálila sebeláska. Od Descartesa a hlavně od Kanta filosofie dala heslo: Žítí musí zrnko. Chopili se ho a dnes můžeme říci se sv. Augustinem: Sebeláska činí... Babylon.

Chceme vidět Ježíše, musíme opět vidět Ježíše. On praví a slibuje, co vzkázal světům ve vidění moderní světice: Na zříceninách tvé sebelásky postavím si chrám, pevný chrám své lásky.

Silv. M. Braitó, Pojdme na horu svatou.

Kurs duch. života 2.

Od Boha jsme vyšli a k Bohu se zase máme vrátiti. Do svého moře má vplynouti ubohý potůček. V tom budeme zdokonaleni, když se spojíme s tím, který jest dokonalost sama, a od něhož máme vše, co máme.

Náš lidský život má býti poutí k tomuto zřídlu dokonalosti, má býti cestou, návratem k Bohu. On jest tedy naším cílem. Čím více se přibližujem k cíli, čím více nás ozařují jeho žhavé vlny, tím jsme plnější cíle. A když ten cíl jest dokonalostí samou, tím jsme dokonalejší. K Bohu — cíli, jak jsme řekli, blížíme se jedině láskou. V lásce jest tedy naše dokonalost. Láska nás nese na svých křídlech k Bohu blíž a tím stoupáme v dokonalosti.

Nuže, jak můžeme a máme vzrůstat v Lásce?

Základní podmínkou je, mít ji. Máme ji, jsme-li ve stavu Boží milosti, máme-li ctnost božské lásky, jsme-li prosti těžkého hříchu.

Ale, máme-li lásku v nejnižším stupni, máme sice dokonalost základní, jsme asi tak dokonalí jako v přirozeném životě dítě jest dokonalým člověkem, má-li všechny údy, avšak má ještě daleko k rozvoji dokonalosti, které jest schopno. Bůh dal nám možnost posvětit se na jeho svatosti, zahřátí se jeho Velikostí.

Ale to musíme stoupati a přibližovati se k Bohu. Boj o dokonalost jest pak především úkon vůle. Víra podává nám Boha a jeho vlastnosti, které nás mají povzbuditi k milování toho Boha svatého a dobrého. Vůle pak musí se rozletěti ke svému Bohu. Musíme milovati Boha, to jest, musíme chtít Boha!

Kolem nás víří hodnoty v nejrůznějším hierarchickém seskupení. A přes všechny musíme přejíti. Musíme jich dovésti správně užít. Nesmíme na nich ulpěti, je si zamilovati. Pozemské věci mohou nám jenom sloužiti, nesmějí býti našimi pány. Musíme jíti světem jako mostem k Bohu; jednotlivé věci v něm jsou v něm stavebními kameny. Šlapeme kamení, ale nelíbáme je, ani k němu nepřimykáme svého srdce. To znamená, že si ne zvolíme hmotu, byť i oživenou za svou lásku, že budeme chtít něco vyššího, že si zamilujeme Pána té hmoty a jeho jen budeme chtít.

Ptáte se, jak postupovat v té lásce, jak ji dokazovati? Denně překonávat touhu po věcech láskou k jediné věci hodné lásky naprosté, to jest láskou k Bohu. Denně, při tisícerých příležitostech ukažme Bohu, že ho milujeme více nežli věci stvořené. Denně jsme stavěni před volbu mezi Bohem a věcmi. Čím častěji se rozhodneme pro Boha, o tolikrát stoupneme ve své lásce! Mluvme zřetelněji. Svou lásku dokáží Bohu dvojím způsobem. Kladně a záporně. Kladně, když z hmoty bez boje vykouzlím úsměv lásky k Bohu, když vykonám dobrý skutek, záporně, když odolám hmotě, touze k přilnutí k ní, ke zneužití. Někdy může po tomto vítězství následovati ještě pozitivní čin, ale nemusí.

Sv. Tomáš výslovně praví, že naše dokonalost pozemská spočívá v lásce, a také dodává: ve stálém odstraňování toho, co této lásce překáží. (S. 2. II, q. 184. art. 2. a ad 2.)

Kdo chce býti dokonalý, musí svou láskou vésti urputný boj s chybami, s náklonnostmi, které člověka odkloňují od Boha. Tělo naše jest zatížené dědičným hříchem a strhuje duši, rovněž oslabenou k věcem, kterou nejsou Bůh. Kdo

miluje Boha, musí jej chtít především a nade vše. Nesmí dáti přednost něčemu jinému před ním. Toto dávání přednosti se děje neposlušností. Pán velí: Miluj Boha z celé své mysli... A tvor člověk z toho něco ubírá, krade a dává tvorům... Jest neposlušen Božího příkazu. Jest neposlušen a hřeší... hřeší proti nejrůznějším Božím příkazům, vždycky však hřeší, když hřeší, proti přikázání prvnímu a největšímu, neboť jde za tvory proti neb mimo Boha, nemiluje ho tak, jak by mohl milovati. Hřeší těžce neb lehce dle toho, zda v něm ještě zůstává láska neb zda ji zabíjí přilnutím ke tvorům. Neboť, milovati Boha znamená milovati celého Boha, tedy i jeho vůli, tedy i jeho příkazy.

Tedy, to budiž naší snahou stále umenšovati počet a velikost našich odklonů od Boha, počet lehkých hříchů.

A nejen to, nastupme i kladnou cestu pokroku!

Bůh jest dokonalost sama, hlubina všech ctností, svatý, nejsvětější. Dal nám milost, sílu, příležitost a tvory jako materiál k velechrámu svatosti. Co jiného máme konati než říci: Pane, tu jsem, jdu za vůní svatosti tvé. Ježíš výslovně prohlásil: Budte dokonalí, jako Otec nebeský jest dokonalý!

Milujeme-li Boha, musíme milovati jeho svatost. Milujeme jeho svatost, když ji chceme, když se ji snažíme napodobiti, jak nám to jest možné.

Nuže, buď život náš stálým výstupem ve ctnostech.

Nechť platí i pro nás: Nulla dies sine linea! Každého dne aspoň čárku.

Neopomeňme nejdrobnější příležitosti zdokonalovati se ve ctnostech. Hned jak ráno vstaneme, řekněme si vřele: Pane, co chceš, abych učinil? A potom přineste Pánu oběť své celé denní práce, pomozte přes den, kde můžete, rozsejte dobro a čistotu kolem sebe.

Občas vzbudte úkony ctností víry, naděje i lásky. Zkoumejte sebe, své nedostatky. Hlavní své chybě věnujte zvláštní péči a vzrůstajícími úkony chybu potírající ctnosti snažte se nad ní zvítěziti.

Láska naše k Bohu, má-li nás k němu vésti blíže, musí býti plodná, činná. Bůh stále působí a my musíme stále též se snažiti o činnost lásky. Láska nezahálí. Neopomeňme jediné příležitosti, dokázati Bohu, že jej milujeme. Ať není láska naše srážena vlažností, která může končiti smrtí mrazem. A právě úkony ctnosti živí se láska. Živí se ještě svým vlastním vnitřním vzrůstem. Snažme se o lásku stále vřelejší a horoucnější. Nedejme se však klamati citovostí. Láska a citlivůstkářství, neb pobožnůstkářství jsou dvě rozličné věci! Láska tehdy vnitřně vzrůstá, když vůle naše dychtivěji se přivíjí k Bohu, když pevněji na něm zakotvuje, když více chceme ho, stále více než tvory. Kdykoliv pak se láska zesiluje, proráží navenek a tryská zvýšenou činností vnější, která zase uvádí do prudšího pohybu vnitřní lásku samu. Jaký vzácný a vzrůst podporující koloběh!

Bůh jest největší a nejsvětější, jen on plní lidské nitro. Proto spěj k němu, duše, unavená hledáním. Spočiň v arše Srdce Božího. Holubice lidská usedá láskou svou na klínu Božím. Láskou bojující, vítězí, činnou a vzrůstající. Toť program řady článků o duchovním životě.

*

Postupně pojednáme o překážkách duch. života, o prostředcích jeho. Láska se projevuje ctnostnými skutky. Zvláštní studie poučí nás o ctnostech. Ukážeme vám hřích a jeho nebezpečí. Poučíme však i o jeho pramenech a o boji proti němu. Konečně dovíte se, jak se spojovati s Bohem v důvěrném obcování, ve vnitřní modlitbě. Pomodlete se za dar osvětlení Ducha sv. a pojdte s důvěrou s námi!

V. Svatohor: Hloubky katolictví.

Voda a zvláště voda shromážděná v jezeře Genesaretském jest velmi přiléhavým obrazem křesťanství, pojatého v nádrži katolické církve. Nestalo se náhodou, že právě v těchto utěšených končinách, téměř uprostřed starého světa, Kristus vydal a zachytil svým věřícím první prameny vody živé, tryskající ze života i zas do života věčného.

Voda jest obraz náboženství: voda žíznící napájející, voda s mocí očišťující a uzdravující, voda, chovající v sobě v největších hlubinách tajemnou rybu Ichthys, Ježíše Krista, voda, živel živící tisíce jiných zemských ryb, voda průzračná a čirá, obrážející v sobě jako zrcadlo den i noc divuplných nebes; vlny, svědkyně života a působení rybářů učedníků, zvláště Simona Petra, vlny, nesoucí jeho loď, odkud se na slovo Mistrovo rozestíraly sítě k lovu i zázračnému na hlubině, vlny, bouřící se a zase zázrakem tišené, na nichž se plaví se spícím Mistrem, vlny, dosvědčující konečně odevzdání mu světové vlády nad dušemi...

Znaky tohoto podobenství slévají se a mísí jako barvy u velkolepý obraz křesťanství obecného, katolictví. A ještě nyní, když se již církev z počátečního malého jezera rozlila přečetnými choboty a nesmírnými zálivy po veškeré zemi v opravdové moře, sotva se najde v přírodě pro ni vhodnější obraz a lepší podobenství než ten galilejský Kinnereth. Vykládající předmět své úvahy o hlubinách katolictví, budeme stále hlavu obracet k tomuto vábnému obrazu se rtuťovým leskem vod, úbělovým svitem měst v palmové zeleni dole a tyrkysovým modrem nebes nahoře.

Moře víry není všude stejně hluboké. Některé články jsou přístupny hned a to třeba jen po jedné stránce, jiné teprve postupem věcným i časovým a to ani ne ode všech povolanych a ani ne docela. Celkem možno si představit moře katolické pravdy na krajích mělčí, ke středu hlubší; lze dokonce i stanovit jisté oblasti hloubky, jak se v obyčejných jezerech a mořích zakreslují hlubinovými vrstevnicemi.

Jest také jisto, že ne všichni, v katolickou pravdu věřící, oblibují si tytéž hloubky; přemnozí se spokojí s pochopením nejbližším, povrchním, mělkým. Stačí jim někdy jen zevní náznak obřadu. Mnoho nemudrují, ale přijímají jednotlivé části i celek pravdy s první ochotou a přímou dětskou radostí. Podobají se oněm rybkám z okrajů, jako mraky hojným, jež se v stálé hře s vlnami blýskají mezi lasturami a sítinami slunného pobřeží.

Takových věřících jest nejvíce a jsou nejšťastnější. Náležejí upřímně k celku, žijíce ze živlu obecné víry a v téže nádrži katolictví jako ostatní. Nesmí se jimi pohrdati. Sám Pán jejich mělké dětství blahoslavlil a úmyslnou zevní prostotou své nauky se jim sám první přiblížil.

V obecné církvi jsou však také lidé, kteří se nespokojí s okrajem, ale dychtí dál a hlouběji ke dnu. Samo sebou, když jim jest to dáno: Bůh věčnosti i časného postupu dal to v jejich duše. Oni hlavně rozumovým zkumem hledí vystihnouti po všech stránkách věci víry a jest úžasné, do jakých hloubek dospějí. Jsou to v církvi především bohoslovci, kteří pomocí věd světských vždy nejčasovějších rozumově osvětlují hlubiny zjevených pravd a jejich vztahy k poznatkům přirozeným. Rozsah bohovědy — theologie jest ohromný, zabírající obor věd duchovních i světských, a není většího podniku pro ty, jimž to dáno a přáno, než vydati se dvoutisíciletou poutí za církevními otci, scholastiky i bohoslovci posledních dnů na zkum hlubinných pravd náboženského moře. Nikomu vážnému nemůže v tom překážeti ta náhodná okolnost, že jeptiška bohověda není právě nyní dosti doceňována od svých světských sester věd; její dílo jest veliké a není laické vědy, aby k ní bohověda nebyla dala v minulosti vznikového podnětu aneb, pokud již některá s ní nebo před ní byla, aby ji nebyla prohloubila.

Spekulativní theologie však sama nemůže vystihnouti všechny hlubiny v moři náboženském; jsou propasti, jež rozumovým zkumem, třebas i řízeným a osvětlovaným věrou, nemohou se proniknouti. Ale i do nich se lidský duch odvažuje — mystickým nazíráním.

Přejde-li člověk mělčiny a okraje dětské víry, může, jsa opřen o zásady rozumové bohovědy, pokročiti dále do ještě větších hlubin náboženské pravdy způsobem mystického chápání a poznávání. Jest tu poznávací mohutnost jako by nastavena jiným vyšším smyslem.

Že takové potápěčské pronikání do nezměrných hloubek náboženské pravdy jest a stále se děje, toho důkazem jest rozjímavý život četných světců a rozsáhlé písemnictví mystické. Ovšem ani tímto způsobem nelze vystihnouti všech

hlubin a tajemství víry, což jest duši v pozemském stavu nemožno; ale tím ponechána jest lidskému duchu pružnost a zachován vzchop k stálému pokroku v poznání, takže se necítí v živlu víry nikterak stísněn.

Rozumí se, že mezi těmito nestejnými hlubinami od kraje až do středu jsou přechodné stupně a zase těžce překročitelná a nebezpečná bradla. Ano, někdy mezi duchy mělčin a hlubin rozvírá se neporozumění a odcizení i nepřátelské nevrážení a zápasení. To již náleží k životu, neboť moře víry není „mrtvé moře“. Malí z okraje prosté víry dívají se na větší z hlubiny theologické, ne-li hůř, tedy aspoň tupě, a ti na ně, ne-li hůř, s ledovým úsměvem. A zas člověk, bohovědou rozumově nabroušený, hledí mnohdy nepříznivě jako na nějaké blouznění na jasnovidné nazírání člověka mystického. A i mezi samými mystiky jsou cerberové hlubin zuřivým štěkotem střežoucí nevyčerpatelných pokladů království nebeského. (Leon Bloy.)

Ale přesto přese vše jest možný soulad mezi těmito příkroty. Albert Veliký jako vše zkoumající bohoslovec měl osud, že na konci života pozbyl skoro k všech theologických vědomostem a byl u víře jako dítě. A největší scholastičtí theologové, přešedše mez přísného rozumového zkumu, dovedli býti mystiky. (Aquinas, Bonaventura.)

Ostatně, nezapomeňme, každé moře má svůj vyrovnávací příliv a odliv a má své proudy, pohybující se od kraje ke kraji i z hloubi na povrch a zpět. Tak moře církve. Její anděl Hýbatel-Movens, sestupující do ní, hýbe spoustou jako vodami Bethesdy, takže se i na ní stále pozoruje směr pohybu od kraje do středu a od povrchu do hloubi.

A. Lemmonyer O. P. S. Th. Mag.,

Vnitřní složení duchovního života.

Náboženská elita všech zemí a všech kruhů cítí podmanivou sílu přitažlivosti duchovního života, života nadpřirozeného. Křesťanství utopené úplně ve vnějších úkonech, které se nehrouží ve spojení s Bohem, v rozjímavé modlitbě neobohatí činného prvku ctností a také jej neuspokojí. Než se duše oddá provádění ctností, snaží se je co nejlépe poznati, pochopiti jejich vnitřní hodnotu a výstavbu, poznati jich prvé zásady. Duše snažící se po užším spojení s Bohem nepohrdá praktickými pokyny a podrobnými metodami, které odporučuje všeobecná zkušenost anebo autorita světců. Taková duše snažně si přeje prohloubení theologického poznání a vzdělání, touží po theologii duchovního života. Není však v tomto ohledu světce a učence schopnějšího nad sv. Tomáše Aq., který by uspokojil plněji tuto žízeň po silné a vydatné duchovní stravě. Andělský učitel zanechal nám hlavně ve druhé části své Summy podrobný popis a rozbor nauky o zásadách duchovního života. Toto pojednání nenachází sobě rovného v tomto oboru pro svou jasnost, hloubku, životnost. Pokusme se narýsovat zkrátka plán sv. Tomáše!

Vyzdvihneme nejprve zorný úhel, pod nímž pozoruje sv. Tomáš celou otázku. Vizme též zásadu, základní zásadu, která tu převládá a která dává celému traktátu jeho praktický užitek. Tímto principem jest myšlenka zdánlivě všední, že totiž život předpokládá živou bytost, jehož jest nejvnitřnější činností. Mimo to jest též naprostá shoda mezi živoucím tvorem a jeho životem. Naprostou platnost má pravidlo, že totiž takový jest život, jaký jest jeho živý nositel. Ani nadpřirozený život tu nečiní výjimky.

Je-li tudíž pravdou, že život poukazuje nám na vlastnosti živoucího tvora, podobně jest pravdou, a to velmi hlubokou, že, kdybychom dobře znali živoucího tvora, znali bychom již předem život a to v jeho principech, život, pro který jest onen živoucí tvor zde. Ona theologie nadpřirozeného života, do které chtějí býti zasvěceny duše dychtící po dokonalosti, není u člověka ničím jiným než rozbořením soustavy a působením milosti posvěcující a vlitých ctností, jichž vlastnictví pozdvihuje člověka do řad bytostí živých nadpřirozeně, kde úkony oněch vlitých ctností tvoří právě onen nadpřirozený život. Celá filosofie sv. Tomáše plná chuti a smyslu pro skutečno řídila ducha sv. Tomáše v tomto rozboru tvora živého nadpřirozeně, to jest člověka žijícího nadpřirozeným životem a vedla jej k tomu, aby odtud vyčetl podstatný program, a možno-li tak říci, i vlastní zákon přiměřený nadpřirozenému životu.

Nadpřirozené složení člověka vyzařuje nebo lépe řečeno přijímá způsob jeho složení přirozeného. Připomeňme si tedy všeobecné obrysy tohoto přirozeného lidského složení. Z podstatného spojení duchové duše a uspořádaného

těla povstává přirozenost, přirozenost lidská, která má ráz rozumové bytosti. Tím nás staví do zvláštního druhu. Jí jsme lidmi. Tím však, že určuje naše bytí, určuje též a to podstatně naši vlastní činnost, jinými slovy, náš život má již předem zvláštní znak rozumnosti.

Avšak tato přirozenost, která jest podkladem tohoto bytí a tohoto života, která má v sobě tento život a jej již předem určuje, není bezprostředním původcem tohoto života. Lidská přirozenost užívá tohoto života ke svému zdokonalení, ale činí tak prostřednictvím různých jiných principů, totiž síly a schopností. Tyto schopnosti se řadí v různá skupení, která mají různou cenu a jsou v nejrůznějších, abych tak řekl, polohách lidské bytosti.

Všimněme si nejprve vyšších schopností! Jsou v duši, protože jest duchem. Jedná se tu o rozum a vůli. Dvě jsou tyto schopnosti, protože jest dvojí činnost rozumové bytosti: poznávací a milující.

Za nimi řadíme schopnosti méně vznešené, totiž schopnosti smyslové, které má duše, jsouc spojena s tělem! Duše jest pánem této části našeho života, který jest sice svým podkladem životem živočišným, lidským se však stává spojením svým s životem rozumovým. I tyto schopnosti mají jako schopnosti vyšší principy poznání a milování. Principem poznání jsou naše vnější smysly a obrazivost, principem pak milování jsou dychtivost touživá a vznětlivá. Obojí dychtivost má za předmět hmotné předměty. Tyto dychtivosti nabývají lidské platnosti a ceny tím, že podávají vyšším schopnostem látku, se kterou by mohly pracovat a které zase podléhají též jich vlivu.

Konečně dole zcela nízkou jakoby pohříženy do hmotnosti našeho těla jsou schopnosti, které jsou principem vzrůstu a jeho trojí činnosti: vyživování, mohutnění a sdělování života. Naše vyšší schopnosti mají na tyto mohutnosti jen nepatrný vliv.

Tedy: máme rozumovou přirozenost, ze které vyvěrají tři skupiny dobře spořádané, tři skupiny mohutností, jimiž přirozenost uskutečňuje svůj život, jehož dobře řízený vývoj ji přivede k dokonalosti. Hle, takový jest člověk sv. Tomáše a takové jest vnitřní složení živoucího tvora.

*

K tomuto přirozenému podkladu, který jest živým podkladem, přistupuje jako štěp ke stromu milost, která povznáší a zvedá vlastní složení přirozenosti. V hloubi naší rozumové přirozenosti sídlí nejprve milost posvěcující. V soustavě našeho nadpřirozeného života vykonává milost posvěcující úkol přirozenosti. Jest v nás jako druhá přirozenost. A jaká přirozenost! Jest to opravdová přirozenost Boží, přirozenost samého Boha. Není v nás ovšem ve stavu absolutním a tak dokonalým a čistým jako jest v Bohu, neboť toť nemožné, nýbrž jest v nás účastenstvím dle známého slova sv. Petra! Vlastním úkonem této milosti posvěcující jest posvěcování či lépe řečeno obožování naší lidské přirozenosti, má z nás učiniti božské bytosti. A nutno tomu rozuměti ve smyslu naprosto skutečném a pozitivním! Milost posvěcující přenáší nás z oblasti čistě lidské do oblasti opravdu božské. Či nejsme teprve milostí posvěcující dítkami Božími? Zdaž nepředpokládá toto naše synovství Boží společnou přirozenost mezi Bohem, naším Otcem, a mezi námi, jeho dítkami? Zdaž nespočívá společná přirozenost dítky a otce v tom, že přirozenost otce nalézá se též u dítky? Theologie svátosti křtu, kdy přijímáme nejprve milost posvěcující, potvrzuje naše slova, neboť tato theologie užívá tu slov o duchovním znovuzrození a o Božím otcovství.

Ten, kdo tomu neporozumí anebo nepovažuje to za skutečnost a vysvětluje si ona slova jako obrazy, nepochopí nauku o duchovním životě. Neboť tato milost posvěcující dává nám skutečnou a opravdovou Boží podstatu bytí i ve stavu sděleném a ve způsobu účastenství, které obožuje naši přirozenost, určuje nás k životu božskému, uschopňuje nás k němu. A ještě více! Tato milost obsahuje v sobě tak jako obsahuje rozumová přirozenost celý lidský život, veškerý poklad Božího života, poklad aspoň ve své podstatě, do něhož nás zasvěcuje tato božská vlastnost. Božský život jest přirozeným životem této sdělené božské přirozenosti, jímž jest milost posvěcující, tak jako život rozumový jest vlastním a přirozeným životem lidské přirozenosti. To vše nutno uznati a připustiti a jest to též zcela jasné.

Božský či nadpřirozený život, který máme vésti, má svůj zdroj a své bezprostřední pravidlo v nás, to jest v oné milosti posvěcující, jíž jsme účastni Boží přirozenosti. Tato božská přirozenost v nás má však vlastnosti přirozenosti lidské.

Vyvíjí svou činnost zvláštními principy obdobnými přirozeným schopnostem. Principy ty zoveme ctnostmi. Ctnosti jsou nadpřirozené mohutnosti tryskající z milosti posvěčující v různých lidských schopnostech.

Ctnosti jsou seskupeny do dvou řad, jako stojí schopnosti rozumové vedle schopností smyslových.

První skupinu tvoří ctnosti božské. Božské ctnosti odpovídají v řádu milosti tomu, co jsou schopnosti rozumové v řádu přirozeného života. Jako tvoří rozum a vůle vlastní schopnosti naší přirozenosti a zahrnují veškerou pravou lidskou činnost, to jest činnost rozumovou, tak jsou i božské ctnosti skutečnými orgány Boží přirozenosti, které jsme účastni milostí posvěčující. Život božských ctností tvoří náš božský život.

Božské ctnosti odpovídají přesně rozumovým schopnostem. To jest ostatně potvrzeno i tím, že rozumové schopnosti jsou podkladem a podmínkou pro tyto ctnosti. Ctnost víry jest skutečně v poznání, vůli pak sílí ctnost naděje a lásky.

Ctností víry počínáme poznávati Boha tak, jak se poznává sám. Láskou pak jej milujeme onou láskou, jíž on sebe miluje. Jako jsme milostí posvěčující účastni božské přirozenosti, tak životem božských ctností, které jsou pravým orgánem oné sdělené božské přirozenosti, jsme účastni skutečně života božského.

Pod touto skupinou ctností božských jest jiná skupina ctností, které též pramení z milosti posvěčující a sídlí v našem praktickém rozumu, v naší vůli a ve smyslové naší části, ctnosti mravní, které jsou jasně odlišené od ctností božských, které jsou sice též nadpřirozené ale přece jen nižší. Jsou to čtyři hlavní ctnosti moudrosti, spravedlnosti, síly a zdrženlivosti. Kolem každé z těchto ctností, kupí se celá řada jiných ctností sdružených. Tyto nadpřirozené mravní ctnosti jsou ke ctnostem božským v takovém poměru, jako jsou schopnosti smyslové části člověka ke schopnostem části rozumové. Jest velmi důležité dobře pochopiti povahu a přesnou hodnotu mravních ctností.

Jsou božské jen odvozeně a způsobem omezeným právě jako schopnosti smyslové části jsou rozumové jen velmi odvozeným způsobem.

Jsme sice milostí posvěčující, užívající k tomu jako svých orgánů božských ctností, povzneseni k účastenství na božském životě, ale přesto zůstáváme stále lidmi a žijeme dále svůj lidský život.

Tento lidský život spočívá především ve vzájemných vztazích s naším okolím. Kdyby nás Bůh nechal ve stavu přirozeném, musili bychom tyto své styky a vztahy řídit dle přirozeného rozumu. Jsouce povzneseni k účastenství na Boží přirozenosti, musíme užívati vyššího vodítka, to jest naší víry a světla plynoucího z cíle našeho božského určení. Lásky Boží má své požadavky. Jeho přátelství si žádá, aby naše mravnost byla vyšší než mravnost přirozená. Musíme zladiti svůj přirozený život dle života božského a dle nadpřirozeného hlediska zúrovniti náš život. Aby to bylo umožněno, rozlévá se milost ve vůli a v obou dychtivostech. Rozlévá se i ve ctnostech mravních.

Abychom doplnili rozbor celého našeho nadpřirozeného složení, třeba se ještě zmíniti o darech Ducha svatého. Dary Ducha svatého nejsou v první řadě činnými principy jako ctnosti. Dary Ducha svatého jsou odvozeny z milosti posvěčující, sídlí v našich různých schopnostech, v úzkém spojení s láskou. Dávají účelivost a poddajnost vůči vnukání Ducha sv. A jako ve ctnostech, rozeznáváme dary, které mají zdokonalovati poznání (poznání, vědění a moudrosti) sloužící přímo k nazírání, a dary směřující k podpoře života činného, a konečně principy efektivní jako dar bázně synovské, lásky a síly.

Tyto dary odpovídají tomu, co v přirozeném životě nazýváme geniem u umělců a básníků nebo velkých organisátorů.

Jako genius jest vrcholem lidství v člověku, tak i dary Ducha sv. uvádějí do člověka a do jeho nadpřirozeného života božský živel nejvyššího stupně.

Taková jest mohutná a velebná katedrála duchovního složení našeho vnitřního života.

Příště rozebereme podrobně co tu bylo narýsováno.

P. d.

B. P. Dlouhá, Matka se modlí...

V tu křehkou hmotu, kterou tvořilo mé tělo,
jsi, věčný Bože, nesmrtelnou duši vdých'.
Tvor s Tvůrcem tvořit směl. Nad stvořením se chvělo
tvé žehnání a vroucí slzy přání mých.

To tělo dítěte, krev z krve muže, mojí,
kam dědictví své bědné vložil dvojí rod
i dvojí duch, jak duši na formu se pojí —
pro věčné utrpení, či pro věčný hod? —

to tělo v náruč matčinu jsi vložil,
dramatu počátek, jež ještě v soudný den
se neskončí, kdy, Pane, povelíš, by ožil
ten hmoty kus a souzen byl či oslaven.

Žeh lásky podivné k té hmotě těla cítím,
že krev bych za ni dala, aby mohla žít,

i když plam duše, který namáhavě nítím,
jak plápol kahanu v něm jeví matný kmit.

Ted, Tvůrce duše, mocně na pomoc Tě volám:
To, cos v ně na dno vštípil, proměň v srdci mém!
Ať lásku k tělu dítěte včas v sobě zdolám,
bych vládu duše navždy nastolila v něm!

Jak dítě naučím, co laskám, nenávidět?
Ó Bože, přispěj mi! Jak strašno matkou být,
jež děti své chtějí jednou ve tvé slávě vidět,
má tady po tvém boku na kříži je zřít!

Však pro sebes je stvořil a mně dovol, Pane,
až do konce mít s Tebou tvůrčí podíl svůj:
tvoř v jejich tělech duše k boji odhodlané
a mne jim pro příklad jen napřed ukřižuj!

Tomáš Dittl, Liturgický život.

Jak uskutečnit požadavky liturgického hnutí, o kterémž se v poslední době stále více mluví a jež má své horlivé přívržence zvláště v románských zemích a v Německu?

Bohu jsme povinni se klaněti, prokazovati mu poctu, která pouze jemu jako nejvyššímu Pánu přísluší. Tato pocta má ovšem u každého jednotlivce též osobní ráz. Nebývá to vždy bez nebezpečnosti, a proto je třeba, abychom se tu dali vésti mateřskou rukou církve, jež ve věcech víry a mravů je pro nás jedinou normou, jediné povolnou učitelkou, vedoucí nás k Otci skrze Ježíše Krista za ustavičného přispění Ducha svatého. A církev svou oficiální liturgií nás vede, učí nás, jak se máme Bohu klaněti.

Liturgie je souhrn všech různých druhů společné bohopocty, ať je to nejsv. oběť mše sv. či modlitby, posv. čtení, zpěvy, obřady, jež vykonávají jménem církve osoby k tomu ustanovené. Jsou to prostředníci mezi Bohem a lidmi, posvátná hierarchie, kněží, spojení se svými biskupy a papežem, jejichž moc je táž, jakou dal božský Zakladatel církve sv. Petru a apoštolům a jež přešla na jejich nástupce.

Mítí činnou účast na této liturgii je naším ideálem. Vždyť „opravdový duch křesťanský má svůj první a nezbytný zdroj v činné účasti na svatosvatých tajemstvích a veřejné a slavné modlitbě církve“. (Pius X.) Už samo jméno liturgie, tj. veřejný úkon, naznačuje, že liturgie katolická není jenom praktickým prováděním obřadných předpisů a tudíž výhradním zaměstnáním kněží, nýbrž že je i pro lid.

Nesmíme ji tedy snižovati na podřadnou složku křesťanského života, nýbrž je třeba, abychom vnikli do jejího ducha a plně využili její vnitřní síly k oslavě Boží a vlastnímu posvěcení.

Ale což nemáme dosti církevně schválených pobožností moderních a lidových? Což se neosvědčily? Nechci jim ubírat na ceně, ale jsou to teprve druhotné prameny křesťanského života, majíce namnoze ráz dobový nebo místní, tedy něco partikulárního, co není majetkem celé církve všech věků a nemůže v nás takovou měrou živiti vědomí příslušnosti k světové církevní rodině, k níž jako její dítky náležíme. Liturgie katolické církve je dílem největšího,

nejsvětějšího umělce, Ducha sv., a proto přežije věky, vyhovujíc každé duši, jenom když má opravdovou a upřímnou snahu jí porozumět a užívá k tomu všech vhodných prostředků. Liturgie katolická je úřední bohoslužbou církve, zaujímá tedy a musí zaujímat první místo. Při tom ale nemíní potírat vžitých pobožností lidových, chce si je pouze podřadit, a to zcela právem. Nemůžeme si přece zatajovat, že mnoho katolíků jenom málo rozumí mši sv., ač je střediskem bohoslužby a po výtce „prvním a nezbytným zdrojem opravdového křesťanského ducha“ pro ně však jenom nepochopenou mimikou a odříkáváním modliteb v neznámé řeči. A totéž platí, a snad ještě větší měrou, o udělování svátých svátostí, o veřejné a slavné modlitbě církevních hodinek, o různých obřadech. Sami mnozí členové církve neznají jejich smyslu a proto, pokud se jich účastní, nemají z nich celého užitku pro duchovní život.

Tomu všemu chce odpomoci liturgické hnutí. Podávám program liturgického apoštolátu. *

* *Lefebvre, Liturgie, ses principes fondamentaux, 3me édition.*

I. Účel: Obnoviti v Kristu křesťanskou společnost, tj. přivést ji k tomu, aby

1. oslavovala Boha důstojným a uvědomělým vykonáváním úředního kultu, jenž mu patří;
2. sebe sama posvěcovala činnou účastí na liturgii, jež jest podle slov Pia X. prvním a nezbytným zdrojem opravdového křesťanského ducha.

II. Prostředky: Ti, kdož pracují v liturgickém apoštolátu, vynasnaží se, aby

1. měli za poslední a stálý předmět svého kultu tři vznešené osoby nejsvětější Trojice, připomenouce si, že před nimi všichni světci, všichni andělé, Maria, jejich královna, i samo člověčenství Ježíšovo je pohrouženo v adoraci;
2. aby se klaněli Bohu Otci, principu nejsv. Trojice, prostřednictvím Ježíše Krista, nejvyššího Velekněze (přítomného v nejsv. Svátosti) a pod vlivem milosti Ducha svatého;
3. aby užívali ve svých modlitbách kněžského prostřednictví katolické hierarchie, jejíž členové jsou vykonavateli úředního kultu. Budou se tedy rádi modlit ve spojení s papežem, svým biskupem a zvláště se svým duchovním pastýřem. Budou zahrnovati veřejně projevy úcty představitele kléru všude, kde se s nimi setkají;
4. aby navštěvovali, mohou-li bez obtíží, svůj katedrální nebo farní chrám a tam přijímali chléb nauky a chléb svátostný z ruky svého duchovního pastýře nebo těch, kteří ho zastupují. Budou pozdravovati uctivě před chrámy, v nichž sídlí Ježíš v nejsvětější Svátosti, a budou pracovati o výzdobě chrámu, jenž byl svědkem jejich zrození k životu božskému. V neděli budou tam přítomni pravidelně velké mši svaté;
5. aby učinili ze svaté oběti mešní střed svého duchovního života, jsouce jí, pokud možno, denně přítomni, tak aby sjednocovali své každodenní útrapy s utrpením Ježíšovým na Kalvarii;
6. aby přistupovali často ke stolu Páně a zvláště v neděle a zasvěcené svátky; budou se k tomu připravovati, pokud možno, jako kněz, aby nejprve obětovali Bohu krev Ježíšovu, jež nás smiřuje, a potom dostali od něho políbení míru a důkazy přízně ve svatém přijímání;
7. aby si vážili stále více sv. svátostí, jež církev dává k volnému použití všem svým dítkám za jejich života, a aby se na ně připravovali vředyky vážným a důstojným způsobem;
8. aby často užívali svátostin, jichž užívá církev při své bohoslužbě, vody, svící, popelu, žalmů, Otčenáše, obecné zpovědi (Confiteor) atd. Budou se snažiti o stále větší prohlubování smyslu obřadů a ritů, vztahujících se na mši sv. a svátosti. Kázání a homilie jim budou často užitečnými k tomu účelu;
9. aby se zúčastňovali některé části kanonických hodinek, zvláště nedělních nešpor a kompletáře, jimž budou hledět navrátiti jejich bývalý lesk;

10. aby uspořádali svoji pobožnost, i svou soukromou pobožnost — jako např. svoje denní rozjímání — podle výročí života Kristova, jak je slaví církve ve svém kalendáři, aby byli proniknuti v roce duchem každé liturgické doby, adventu, vánoc atd. Spojí svůj život s životem církve v jejím kultu, slavíce s ní svatvečery, oktávy, prosebné dni, feriální mše sv., postní doby, žehnání hromniček, popelu, ratolestí atd.;

11. aby zachovávali ve svém uctívání svatých pořádek, stanovený Piem X. v jeho reformě breviáře a jenž záleží v uctívání (po svatém člověčenství Ježíšově) svaté Panny, potom svatých andělů, sv. Jana Křtitele, sv. Josefa, sv. apoštolů atd.

12. aby se podle možnosti účastnili činně veřejných modliteb církve, recitací liturgických textů a zvláště zpěvem, především zpěvem gregoriánským, jenž je úředním zpěvem církve. Vycvičí se k tomu v gregoriánských školách nebo ve školách zpěvu, jejichž zřizování ukládá Motu proprio (Pia X. ze dne 22. listopadu 1903);

13. aby dávali přednost modlitbám církve, obsaženým v breviáři a zvláště v misálu, jenž bude jim hlavní knihou pobožnosti. —

Je tu mnoho věcí, jež při dobré vůli a snaze zvláště inteligentní laici mohou uskutečňovati, i když snad latinský zpěv gregoriánský a recitace liturgických textů lidem u nás budou ojedinělou vzácností.

Cíl vznešený, jen nekolísejme a neváhejme užiti prostředků, jež k němu vedou. Svatý Otec Benedikt XV. sliboval si velkých výsledků od opravdového liturgického života: Sblízuje lidi s knězem, přivádí je do církve, živí zbožnost, upevňuje víru a zdokonaluje život. Dej Bůh, abychom se jich dočkali i v naší vlasti!

P. S. V příštích číslech přineseme studie o životě dle liturgie od našeho vzácného spolupracovníka dp. K. Rebana.

O sola magnarum urbium...

Přel. Otto F. Babler.

Ó Betleme, tys největší
všech veleměst, neb porodil
jsi nebeského knížete,
jenž pro spásu nám vtělil se.

Ta hvězda, jejíž lesk a jas
i okruh slunce překoná,
ta přišla světu zvěstovat,
že Bůh je v těle pozemském.

Když spatřili ho mudrci,
vyňali zboží Východu
a v modlitbách mu vzdávali
dar myrhy, zlata, kadidla.

Krále a Boha poklady
s kadidlem vonným ze Saby
v něm hlásají; však myrhy prach
je jeho hrobu předzvěstí.

Z římského breviáře, dle Aurelia Prudentia.

Dr. J. Krlín, Intelligence a víra.

Jednou z výtek, kterou vrhají naši nepřátelé katolicismu, jest, že katolické náboženství působí velikou částí jen na cit, a že proto jest ponejvíce náboženstvím nižších vrstev lidových, které nejsou obdařeny velikou inteligencí. To ovšem jim nevadí na druhé straně potírati suchost a vyprahlost katolických dogmat. Ty výtky nejsou nové a již staří spisovatelé církevní byli nuceni bojovati proti nim. Nebude tudíž zbytečno, když si jasně uvědomíme vztah intelligence a víry, a když na první popatříme s hlubšího hlediska. Neboť je tak výsostně důležitou intelligence, že Žalmista Páně, osvícený Duchem svatým, neváhá pronésti větu, která jest až závratně těžká: „Intellectum da mihi, Domine, et vivam! — Pane, dej mi inteligenci a budu žíti!“ Nuže, Žalmista podmiňuje život intelektem, inteligencí a to pojetí jest hluboké a při tom jest radostné. Proráží temnotu a září do věků. Intelligence, nazírána ve svitu nadpřirozena, se nám jeví jako dar Ducha svatého, jako něco mohutného a jedinečně krásného. A člověk by měl ze všech sil své duše prositi o tu inteligenci.

I

Aby mi bylo rozuměno: béřu toto slovo: Intelligence ve dvojitým smyslu, ve kterém se ho užívá. Jestíť intelligence schopnost člověka poznati skutečnost věcí a poznati aspoň něco tu nejvyšší skutečnost Boha. Pravda, filosofie scholastická činí rozdíl mezi rozumem (ratio) a intelektem, ale není třeba obírati se zde tímto rozdílem. Dále jest nazývána inteligencí ona skupina lidí, kteří stojí na určitém stupni vzdělání. Etymologicky a krásně praví k tomu hluboký myslitel francouzský E. Hello, že inteligentním je ten člověk, který čte ve hlubinách věcí, qui intus legit.

A co jest víra? Netřeba se odchylovati od výstižné definice víry, kterou nám staví před oči katechismus. Věřiti jest za pravdu míti, co Bůh zjevil a co svatá Církev římská k věření předkládá. Jest dobře vycházeti od prostého vymezení, které ale povídá vše.

Poměr intelligence k víře se projevoval během dob tak zvláštním způsobem, že nám dopřává možnosti rozjímati o jedinečném rozporu mezi velikostí člověka a jeho malostí. Známe z historie duchy, jako třeba sv. Tomáše Aquinského, kteří svou inteligencí vzlétli do takových výšin, že jímá z nich závrať, a na straně druhé známe též veliké duchy, kteří se nemohli přebroditi přes sebe měličí brod a kteří ztroskotali, jakmile narazili na sebenepatrnější překážku. Na jedné straně člověk tolik viděl a jindy zase byla jeho intelligence jakoby osleplá.

Kde vězí příčina tohoto zjevu? Je třeba ji hledati ve zlé vůli, či v neschopnosti rozumu proniknouti hluboká tajemství? Žili velcí myslitelé, jako třeba ve Francii Renan, kteří daleko viděli. Řada myslitelů nechtěla upnouti se na jistou pravdu a jiní zase se snažili a přece nedosáhli správného poznání. Pravdu je třeba hledat proto, abychom ji našli a nejen abychom ji hledali. Cílem musí býti pravda a ne člověk a jeho intelektuální rozkoš. Je třeba hledati pravdu upřímně a všude. A konečně je třeba, aby rozum, často nevidoucí, byl osvětlován intensivnějším světlem.

Tím světlem jest víra. Věřící člověk nezřiká se vírou svého rozumu, ale zesiluje jej a chrání ho. Jisté pravdy může člověk svým rozumem pochopiti a svatý Pavel ve svém mohutném zření ukázal několik těch pravd. Duch pronikavý, jímž byl sv. Pavel, zahlédl některé předúležité záhady, které přirozeným světlem rozumu může člověk poznati. Může souditi na existenci Boží a nesmrtelné duše. Platon a Aristoteles hlásají existenci jednoho Boha, který jest u jednoho Dobro samo, u druhého čistý kon, který jest nestvořený a nejvyšší. Proto i v pohanském starověku probleskují tmou záblesky světla. Plnou září se rozlilo světlo, když Syn Boží sestoupil na zemi. Zjevením nastává uzdravení člověka a ta dosavadní nemohoucnost jeho schopností rozumových byla zmenšena.

Jaký dar tím byl dán lidstvu Prozřetelností, seznáme, když uvážíme, že člověk je stvořen k věčné blaženosti a že touží všemi svými schopnostmi probiti se k jistotě. V Obrácení Pavla Claudela, básníka a myslitele, a v díle Ruvilla, vědce, v „Zpět ke svaté církvi“ se dočítáme, jakou trýzeň jim působila nejistota, ve které se zmítal jejich duch před obrácením. A dočítáme se též, jakým vnitřním klidem se radovalo jejich nitro, když se jim zjevila pravda v celé zastřené kráse. Tito dva lidé nejsou osamoceni a výkřik, který prý se nesl z úst umírajícího Goetha: „Dejte mi velké myšlenky!“ jest jen potvrzením fakta, že bez jistoty ve věcech víry tkví umírání. A vzdech Žalmistův: Da mihi intelligentiam et vivam jest jen potvrzením toho, že jediné v pravdě tkví opravdový život. A není možno, aby byla pravda nadpřirozená v

odporu s pravdou přirozenou, a aby zdraví a život vnitřní byl možný tehdy, když by nadpřirozeno odporovalo přirozenému. Člověk by byl v tom případě mrzákem hodným politování, a jediné zdůvodněným cílem života by byl skepticismus.

Víra jest přilnutí lidského rozumu ku pravdám božským, pravdám zjeveným. Proti těmto pravdám se staví blud. Zjevení jest původu božského, blud jest původu lidského. Intelligence člověka může voliti svobodně mezi pravdou nebo bludem. Tato svoboda může sváděti a svádí často na scestí, když není ukázněnosti a když vylučuje pokoru. Pravda jest řádem a blud jest anarchií. Pravda jest na jednom konci a blud na druhém. Rozum lidský pracuje mezi nimi. Ježto vzdálenost obou jest opravdu nesmírná, mohlo by se lehce státi, že by lidský duch ztratil správný směr, a místo ku pravdě, že by se vracel k bludu. Aby nezloužil, přistupuje k člověku jako vůdce víra, kráčí před ním, svítí mu na cestu, varuje ho, aby nezašel na bažinu nebo aby se nezřítíl do propasti. Tam, kde toho není, jest poměr mezi inteligencí a vírou záporný na úkor člověka. Ale nelze tvrditi, že tento poměr jest nutností jedinečnou a nezbytnou. Jest minus. Lze jej vyložit, ale nelze ho ospravedlniti.

Vyčítá se víře dogma, které prý nelze srovnati s rozumem. Je to poněkud směšné, poněvadž výtka tou stavíme stvoření proti Stvořiteli a viníme Boha ze lži. Ovšem, kdož takto mluví, nedomýšlejí a dogma jest jim proti rozumu prostě proto, že je ukládá církvi. Věří v dogma lidské, poněvadž v tom případě jest lehtëná lidská ctižádostivost a velikášství, ale nechťejí věřiti v dogma božské. Různým učencům jsou milejší nesmyslné dohady než moudrá jistota z víry. Jakých až odporností se často přidržuje člověk, aby nemusil věřiti v existenci Boží, jest známo.

Pokračování.

B. P. Dlouhá, Matka kněze.

Panna Maria, matka božského kněze Ježíše Krista, byla první z pokolení lidského, jíž dáno býti prostřednicí mezi Bohem a lidstvem způsobem tak intimním a přímým, že se k němu ani nebeské sny svatého kněze neodváží.

To proto, že měla pravou kněžskou duši.

Jak toužila po příští Vykupitele, jak je připravovala modlitbami a ctnostmi svými! Jakou blažeností byl jí pobyt v chrámu! Jaká intelligence u ní v chápání Lásky, jež se chce vtělit v člověka! Jaká pokora v jejím svolení k Vtělení! Jaký jásos duše nad láskou Boží v jejím Magnificat! Jaké ticho kánonu při jejím pozdvihování Těla Boha živého v náručí, jaké sebe spoluobětování od toho v chrámu až po to na kříži! Hle, toť Maria, matka kněze — Krista. Toť zároveň neskonalý vzor křesťanské ženy.

Křesťanská žena má míti do jisté míry kněžskou duši. Kdyby tomu bylo tak, nenedostávalo by se kněží. Vzor Marie dán byl světu, když žeň byla hojná a dělníků málo. Svět prahl žízni po svatých kněžích celými stoletími; dnes téměř hyne tou žízni. Bůh může si vzbuditi kněze v každém prostředí a činívá tak na zahanbení matek. Neboť matka s kněžskou duší má kněze předcházeti.

Ode vždycky křesťanské matce bylo nejvroucnějším přáním a nejvyšší ctižádostí, míti syna kněze. Právem; neboť kněz je, pokud to křehkost lidská dovoluje, druhý Kristus. Má Jeho poslání i Jeho úřad. Má i Jeho těžký kříž. Hodný kněz, živá, horoucí duše nespokojuje se jen modlitbou za spásu duší jemu svěřených a udílením svátostí. Po příkladu své Oběti dává sebe duším a za duše v obět až do sebezničení.

To je kněz povoláný. Neboť Bůh sám si volí a vybírá své kněze! Jsou jiní než ti, kteří se v Jeho službu vetřeli bez povolání.

Snad tedy možno svaliti nedostatek kněžstva na Boha? Proč nepovolává více kněží?

Možno, že nás trestá a zkouší. Možno však také, že my lidé nerozumíme Jeho volání, nebo dokonce, že mu odpíráme. Nejobludnější by bylo, aby mu odpírala matka. A nejsou známy takové případy odkřesťanění matek, že nejen

nepřipravují půdu kněžskému povolání v duších synů, ale že i hlásícímu se povolání nerozumějí a zjevnému dokonce odpírají?

Svět zehmotařil nízce. Doba je kněžství, povolání veskrze ideálnímu, teď, kdy církev je o statky olupována, krajně nepříznivá. U nás v Čechách pak jsme nějak zvláště těžce zasaženi. Jestliže umění je obrazem života, tož česká literatura kněžská a o kněžích celkem dává zdrcující svědectví českým matkám o naprostém nepochopení kněžství.

Kněžské povolání je milost. O tu možno prosit a proto možno ji obdržet. Jestliže Bůh sám dává povolání, může přece matka je podporovali svými modlitbami, jako Jana d'Aza, matka sv. Dominika, jež o to prosila před narozením dítěte.

Věřící matka plna hlubokého porozumění pro velikost a krásu kněžství nemůže netoužiti v hloubi nitra po tom, aby z její rodiny nebo aspoň z rodu jejího nevyšel kněz, který by byl před obličejem Božím jeho slávou a požehnáním. Touží po tom z vyšších, nadpřirozených důvodů. A potom ovšem jinak, než to vídáme, připravuje půdu kněžského povolání.

Už v den křtu synova, třeba že zcela ponechává vůli Boží, co učiní z jejího dítěte, může přece prositi Boha, aby si dítě přivlastnil ještě zvláštním způsobem; aby smělo jednou samo udíleti svátosti, jako teď přijímá první z nich. V úžasné chvíli, kdy církev exorcismem zapuzuje zlého ducha od dítěte, nebude ovšem míti démonických snů o pýše a mamonu, nebude se opájeti sny, v nichž by viděla syna v příští slávě zlatotkaných rouch bohoslužebných, ani v nimbu věhlasného kazatele, ani ve fialovém či purpurovém hedvábí; bude prositi vroucně a celou duší zcela prostě o kněze s nadšeným, čistým srdcem, hotového obětovati se, trpěti, ničiti se pro duše, ba, dáti se jimi téměř pohltit.

A pak za stálé modlitby a za stálé naděje pozoruje křesťanská matka, projeví-li se na dítěti známky povolání.

Snad že dítě už v raném věku, dojata krásou obřadů v chrámů, projeví přání státi se knězem. Hraje si rádo na kněze. Je to málo, je to zevní a prchavé, jako všechno v dětském věku. Není nad čím předčasně jásat, ale je možno prohlubovat půdu pod tímto hořčičným seménkem. Dbáti, aby trní spoluzrostlé ho neudusilo. Neukazovati dítěti ve sterých formách svůdnost mamonu, aby chudinka nebylo v rozpacích, kterému pánu sloužiti. Už teď? Ano, od nejtútlejšího věku. Čím později, tím hůře.

Někdy v době přípravy k prvnímu sv. přijímání některý chlapec vysloví přání, státi se knězem. Snad příklad kněze, který jej připravuje, ho uchvátí. Kněz v té době, aby dítě k Bohu lépe přivinul, instinktivně i úmyslně vine je k svému srdci. Sváté chvíle klíčícího povolání. Tady může matka tím kněžským, co je v její duši, přispěti. V té době, kdy se vůle rozhořela pro ctnost, může ukázati dítěti, že býti knězem, není jen vykonávati krásné obřady v krásném rouchu v krásném chrámu; je to obětovati se; je to pracovati na sobě samém, aby světlo jeho svítilo před lidmi. Kdo chce býti knězem, ať se učí býti svatým od malička. Příkladů neschází.

Snad se dítě zalekne. Ví, jak je slábo. Ale Pán, Jež právě bylo přijalo, může všecko. Může mu dáti sílu. Matka svěří dítě osvícenému zpovědníku. Ať je vede po léta; ten nejlépe pozná, je-li tu pravé povolání či nic.

Jsou mezi dětmi povahy vyvážené, klidné, vyrovnané, poměrně k jejich věku, už od přirozenosti. Jako by si nesly pečeť povolání na čele. Bez velikých bojů a bez vnitřních slz k němu míří. Jsou však i jiná, veliká srdce, povahy velikomyslné, ale schopné výkyvů od nebe k peklu. Mají stejně daleko k oběti i ke zradě. Má matka zoufati nad takovým synem? Má si říci: Ne, s takovou povahou a s takovými vlastnostmi nemožno býti knězem!?

A což Petr? A což Pavel? Neznal jich Pán, že jim svěřil duše?

Co tu může učiniti matka? Co učinila sv. Monika: Modliti se, důvěřovat, doufat. Může, byť i v slzách, prositi Pána o tu ránu, jakou byl Petru Jeho pohled, nebo o tu, kterou oslepil Pavla a po níž už nebylo pro Pavla váhání a výkyvů; rozběhl se trvale jedním směrem, ideál kněze, jenž všem byl vším; rozběhl se k nebi a běžel jako o cenu a běh dokonale...

Konečně shodli se syn, matka i zpovědník, že tu, dá Bůh, povolání bude.

Matka má právo i povinnost vyzkoušeti je; musí učiniti vše, aby se přesvědčila, že toto povolání není jen v její mateřské obraznosti. Omyly jsou nejtragičtější z lidských tragedií. Dává se v sázku spása duše a to ne jedné. Matka může dovést syna (a je to snadno, je-li sama ve spolku sv. Vincence či jiném spolku dobročinném nebo koná-li sama o sobě dobré skutky) do takového prostředí, kam často musí vkročit kněz: do příbytků bídy hmotné i mravní. Může mu býti příkladem v tom, jak překonávati odpor k zápachu, špíně, nemocem a ranám, k hrubosti. Může ho připravovati k životu přísnému, může mu zvykati na tvrdší lůžko, což je i hygienicky správné, na stravu výživnou sice, dokud dítě roste, přece však prostou a nijak nehovívá požitkářství. Žádá po něm, aby přísně plnilo své povinnosti, aby nejevilo netrpělivosti ani, když je v práci či studiu vyrušováno, či má-li si odříci něco, co se mu zdá zaslouženou radostí. Jako kněz bude to vše její syn potřebovati: musí být svědomitý a laskav i hotov nenáležeti sobě. Snad dítě couvne před těmi všemi strohostmi. Možno tedy, že nemá přec jen povolání. Ale kdo ví, nezlomí-li časem v sobě ten odpor a strach? Proto matka vytrvá v oběti a naději, i když ustoupí od zkoušek - ne zcela a ne v pravý opak!

Snad že však dítě se ve zkoušce osvědčí, nachází zalíbení ve vnitřních radostech, počne oceňovati krásu sebezáporu. Povolání se upevňuje.

Tu může a má ještě matka provésti rozumně zkoušku opačnou, tak ovšem, aby semene dobrého neudusila.

Konečně, konečně je syn v semináři. Je už rozhodnuto o jeho povolání? Ne. Tady si je vybojovává hlavou i srdcem. Přejdou prázdniny — nebezpečné prázdniny seminaristovy. Bude mu bojovati snad i nad smysly. Matka rozumí. Modlí se. Jemně a taktně usnadňuje synovy boje. Odvrací je.

Konečně je vysvěcen. Vznešené, jedinečné chvíle pro matku, jež svou kněžskou duší pomáhala připravovati toto kněžství! Viděti syna u oltáře Božího, viděti v jeho rukou nejsvětější Svátost! Přijímá Ji z jeho rukou! A to jsou jen začátky blaženství!

Ale snad tedy konec matčina úkolu?

Ani teď ne. Nastává cesta křížová. Dotud to byla jen příprava na ni.

Matka půjde za synem Věrně celou jeho cestou, pokud ji Pán neodvolá. Nepřidá tíže ke kříži synovu. Nebude se míchat do jeho domácnosti a teprve ne do jeho úřadu. Zůstane ve stínu, jako Maria v Káni, i když bude připomínati, kde „vína nemají“. Přistoupí jen, když syn se po ní ohlédne, když ji zavolá, aby mu pomohla nésti kříž. A když jí bude srdce pukati, ještě bude míti pro něho povzbuzující úsměv; a syn z něho načerpá síly, aby nadšeně pokročil pod břemenem.

Literatura česká nezná mnoho kněží, kterým by byl vlastní tento kněžský rozmach; je však plna vzdechů pod křížem. Jaký úkol pro českou matku! Vzhledem k synu-kněži i vzhledem k ní samé. Je si dlužna rehabilitaci.

Matce kněze není jedno, je-li syn její milován lidem a uznáván představenými, či ne; ale není jí to hlavním. Aby byl, pokud to je v moci člověka, druhým Kristem, aby nepozbyl milosti Boží, ale prospíval v ní, to je zřetelem jejího života; za to se modlí, za to obětuje skutky kající; proto usilovněji pracuje na svém zdokonalení. Jeho kněžství prohlubuje do nekonečna její vlastní duši, jež nemůže zřici se své lásky, a ta chce synovi něčím být. Může být příkladem a pomocí.

Ať je jista při knězi povoláném, že bude míti tu útěchu, slyšeti z jeho úst, co na kongresu pro podnícení kněžského dorostu v Paříži řekl P. Louis: „Kněz přináší v oběť vše, vyjma — štěstí.“ To ovšem nevyklučuje utrpení všeho druhu.

A kdyby jí bylo i souzeno, slyšeti pod křížem synovým ve vrcholném okamžiku jeho křížování výkřik opuštěnosti - má litovati křesťanská matka, že chtěla míti syna knězem? Ne. Je druhým Kristem v utrpení, bude Jím i v slávě. A tam i její kněžská, mariánská duše dojde svého korunování.

Dvou věcí je v našem duchovním životě zapomínáno: lásky ku pochopené vznešenosti liturgie a náležitě úcty k národním světcům. Dotknu se velmi stručně druhé věci.

Národ, byť by v jazykovém významu trval už dávno před tím, než přijal prvě známky kulturního povznesení, přece až od této chvíle se řadí mezi skutečné národy s plnými právy.

I o našem národu máme dochovanou řadu zpráv, že byl staletí dříve národem s vyhraněnými vlastnostmi kmenovými, ale to vše leží za obzorem našeho poznání. Prvě věrohodné zprávy o životě máme tehdy, když se z německé strany dějí pokusy o pokřesťení sousedních kmenů slovanských.

Tedy křesťanství je oním zdrojem, vrhajícím prvě světlo na dějiny českých kmenů. Příchod sv. věrozvěstů znamená už rozhodně veliký kulturní pokrok na dvoře velkomoravského knížete, proto budeme moci plně věřiti zprávám, že už v jeho sídle křesťanství zapustilo prvě kořínky. Jenom neznalost slovanského jazyka u bavorských misionářů brzdila skutečnou jejich činnost.

Doba svatých Konstantina a Metoda byla zářivým kamenem v dějinách Slovanů západních. Přinášejíce spolu se sladkým jhem Kristovým prvě literární pokusy v slovanském jazyku, dodnes mohou státi nám svědectvím, jakými cestami nesla se vzdělanost do krajů barbarských.

I když nezůstaly přímé následky tohoto apoštolování u nás, zatlačeny politickými převraty do pozadí a odsouzené k pomalému odumření na půdě někdejší říše Rostislavovy, přece radost, že símě přineslo žeň i na Východě slovanském, kde dodnes tolik milionů slyší sv. Obřady zpracované sv. Metodem! Proto snad Morava a Slovensko činí si přednostní právo na tyto slovanské apoštoly, poukazující, že kdesi na jejich území byla zřízena první církev slovanská.

Dnes lidé by rádi všechno překroutili, těšíce se z toho, že lid, i věřící, není tak duchovně vychován, aby mohl porozuměti velikému privilegii Slovanů a jich zvláštnímu místu v církvi římské, i posláním snažící se sjednotiti Slovan v jediném ovčinci Kristově. I u těchto populárních (bojím se zneužití toho slova) světců by bylo velmi nutno se při jich úctě pozastaviti. Leč jsou tu druzí svatí našeho národa, kterým se nedostává z toho mála lásky lidu téměř ničeho. Proto všimněme se jich a na tomto markantním příkladu nám spíše vyniknou naše viny, tím těžší, že jsou páchány v Českém státě, tedy obnovené říši české, již byli tolik století přímlovčími u Boha!

Národové jsou hrdi, je-li počet světců z nich co největší. U nás jsou to doby prvého rozvoje křesťanské kultury, které přinášejí k trůnu Božímu krásné květy z českých luhů. Ale potom už řady blahoslavenců řídnou a doba novější nevykazuje žádného světce českého národa. Mluví se tak rádo o náboženském životě, o jeho hloubce u nás. Řekneme-li, že je u nás duch sektářský velmi starého data, přiblížíme se velmi blíže pravdě.

Jediné náboženské hnutí vyrostlé z české půdy, Čeští bratři nemohli se u nás udržet, kladouce hlavní důraz na duchovní prohloubení života, a rychle podlehli leptavému náporu kalvinismu.

Než vraťme se k našemu rozhovoru.

Ještě z rukou prvého metropolity sv. Metoděje přijala manželka Bořivojova křest, jak nám stará legenda vypraví. Tím asi milost Boží ještě v hojnější míře vstoupila do jejího srdce, aby ze své svatosti mohla tolik krásy udělití svému vnuku, jehož výchova byla jí dána na péči. A tak předávalo se posláním od jednoho ke druhému.

Sv. Ludmila, první žena světice slovanského rodu, stala se vzorem české ženy, matky — vychovatelky. Leccos se už o ní psalo, leccos se mluvilo, ale lidé si nedovedou představit, že světice, má-li být ctěna v plné kráse jejího jména, musí být skutečně milována. Ta láska, nerodící se jenom z větru, nýbrž prýšící z prostého srdce naplněného oddaností ke vzorné kněžně, babičce, která svojí výchovou zabezpečila trvání české říše v mocné ochraně a přímlově sv. Václava.

Její vdovské sídlo nezná dobře své svaté, ba můžeme říci, nezná jí ani celý národ. Tisíce dohadů obetkává ji pohádkovými rysy, protože nikdo s modlitbou na rtech neshledává po drobtech, co po ní zůstalo krásného v legendách a zbožné tradici. Namítne-li někdo, že takto se životy svatých neshledávají, můžeme odpověděti pouze:

těžko chápat díla světců těmi, kdož i Krista dovedou zařadit do úzké škatulky svého pochybného, od základu, systému.

Čekáme s dychtivostí, kdy konečně samy ženy české uchopí se skutečného povznesení úcty svaté Ludmily, odvrhnouce zbytečné společkování a nahradíce je jasným plánem. Konečně musí dojít znovu lásky českého lidu. Jak rádi bychom poprosili každou tu maminku, aby v modlitbách svých utíkala se k této své patronce. Když starostmi o své děti neví si rady, tápá, jak vésti další jich výchovu k prospěchu jich i sv. církve, jejímiž jsou dětmi, proč neprosí sv. Ludmilu, aby prosila pro zásluhy své, znajíc dobře všechny ty útrapy a starosti z neradostné doby svého vdovství?

Nebylo by užitečné, kdyby památka svaté byla důstojně oslavena všemi českými ženami katolické víry? Proč už v devátém roce českého státu nikdo z těch žen se nechopí rozumného slova a nevzburcuje v druhých svědomí?

Ten den, zasvěcený rodinné výchově, stal by se výročním svátkem v každé rodině. Ženy matky by obětovaly svaté přijímání za své děti, prosíce, aby na přímluvu své patronky našly jejich prosby přímluvy u Boha i blahoslavené Panny. Duchovní život v každé rodině by měl velký přínos a nezůstal by bez vlivu a působení. Což není mezi námi dosud pochopení?

Bojím se o tom psát, aby nepomyslel někdo založit nový spolek s výbory, čajovými večírky a dalším příslušenstvím, ubíjejícím každou skutečnou práci. Takový čin musí vyjít od žen samých, které by bez spolkového odznaku snažily se kráčet cestou, vyšlapanou svatou Ludmilou. Je-li některá stopa zaváta, modlitbou a pečlivým shledáváním starých zpráv musíme si učinit šlépěje zřetelnějšími.

Už jako malý hoch, chodě na Mělník aspoň jednou v týdnu, nedovedl jsem pochopit, že kostel sv. Ludmily stál tak zanedbán a opuštěn. Spíše se mi líbila vinice sv. Ludmily pod zámek. Nedovedl jsem si to srovnat v hlavě.

Nevoláme po nějakých zvláštních církevních slavnostech, neboť by to bylo nesmyslné při dnešním opomíjení slavností celé církve. Spíše bychom rádi viděli prostou víru a lásku našich žen, ale zato vyvěrající z hlubin duší.

Jsem mlád, abych mohl mluvit o všech těžkých úkolech ženy matky. Než aspoň tolik chápou, co nesmírné práce dá, než matka vychovává to nemluvnátko, aby učinilo prvé krůčky, aby zažvatlalo prvé slovíčko! Aspoň část té těžké úlohy chápou a proto bych rád opakoval každé matičce znovu a znovu: modlete se, aby sv. Ludmila vyprosila dar Ducha sv. vám, abychom my, vaše děti mohli býti aspoň poledním stínem jejího svatého vnuka, Dědice české země!

Pokračování.

Bl. Angela z Foligno.

Z „Dvaceti kročejů pokání“.

V oné době výkřiků po osvícení, jež se mi zázračně dostalo při modlitbě Otčenáše, pocítila jsem poprvé velikou útěchu ze sladkosti Boží tímto způsobem: byla jsem totiž nadchnuta a vedena k tomu, abych zakusila blaženost z božskosti a lidskosti Kristovy: a tehdy poznala jsem mocné potěšení, takže jsem větší část onoho dne na nohou stála v komůrce, kde jsem se modlila, soustředěna a sama, a srdce mé setrvalo v té rozkoši. Pak klesla jsem a ztrácela jsem řeč. Družka, která ke mně přišla, myslela, že umírám a že jsem mrtva. Mě však mrzelo, že mě rušila v této nejvyšší útěše.

A jednou, právě než jsem rozdala všechn svůj majetek, ač už mi nezbývalo mnoho dáti, když jsem se k večeru modlila, zdálo se mi, že ničeho o Bohu necítím; i tázala jsem se ho a hořkovala jsem takto: „Hospodine, co činím, činím jen, abych tě našla. Naleznu tě, až to dokonám?“ A mnoho jiného jsem řekla v té modlitbě. Takováto odpověď byla mi dána: „Co chceš?“ I odvětila jsem: „Ne zlata ani stříbra, a třeba bys mi dával celý svět, nechtěla bych nic než tebe.“ Tu pravil: „Snaž se neustále, a až vykonáš, co zamýšlíš, celá Trojice v tebe vejde.“ Pak slíbil mi ještě mnoho jiného, vyvedl mě ze všech nesnází a propustil mě s velikou laskavostí.

Maria Mayer, Maria.

Když Bůh přislíbil Adamovi a Evě Vykupitele, vyzařoval, již z jeho slov skvělý obraz Panny. Nad rajskou zahradou kladoucí se v podvečeru ke spánku — vystoupila luna, v jejím stříbře se rýsovalo jméno Panny. Leč oko Adama, oko Evy nezíralo vzhůru — tonulo v bolu. Jen andělé viděli ono jméno a chutnali sladkost tohoto jména.

Maria!

Jako osvěžuje zemi spadá rosa a ranní červánky, tak občerstvilo tvé jméno nebesa.

Naše oči jsou raněny slepotou. Avšak andělům bylo dopřáno v zrcadle tvého jména pozorovati tvoji duši, viděti až na dno jejího jasu, třeptu. A lépe než ve studánce oblohu viděli v ní tvář Boží.

A andělé sklonili perutě i vznešená svá čela. Hvězdy prudčeji se zaleskly; na zemi hříchem mučené po prvé vykvetl máj. Zajásala harfa v nebeském svatém městě a již znělo vše a šumělo ve svatých zdích, jako když vonný dech opouští korunky lilií. Hudba šepotala, vlnami se rozlévala. Andělé dosud jen jméno Boží chválou velebili, nyní zapěli též tvé jméno sborem: „Maria!“ A přistoupil Gabriel, aby pronesl slova k Hospodinu, kterými měl pozdraviti Pannu: „Zdráva buď, Maria, nádobo milosti, Hospodin s Tebou, požehnanás mezi ženami!“

A — Ježíš, Ježíš! Ježíš! zaplesali jistě také andělé opojeni blahem. A Ježíš!

Tehdy zazněla po prvé nejkrásnější jména: Ježíš, Maria! Ježíš, Maria! — tu byla darována Otcí dcera, podobající se jednorozenému Synu. Tu radoval se Syn, že nejen od věků jest zplozen Otcem, nýbrž i že v čase bude zrozen panenskou Matkou. Duch sv. pěl Píseň písní, Píseň o Přítelkyni, o Nejčistší, o Choti! —

Ó Maria! Ty chloubu země, jež Tebe, Boží potěšení, nosila! Chvála i Tobě, neb k vůli Tobě spočinulo zalíbení Boží na zemi.

Jen andělé vědí, jak sladké je tvé jméno! A přece pro nás více znamená! Nám jsi darovala Spasitele, jsi naší Matkou, vedeš nás k nebi. Maria, jméno tvé nás plní útěchou, nasycuje anděly, jménem tvým zní hudba nebes. — Tvé jméno jest dech božské Trojice.

Prof. Dogm. Ch. Héris O. P.,

Problém ďábla.

Problém ďábla! Problém těžký a hrozný. Při projednávání takového problému dlužno především dobře rozlišovati, co jest učením církve a co jest pouze naukou učenců.

Víra podává nám tyto pravdy o ďáblu, jimž musejí všichni věřiti: Existují skutečně andělé. Byli učiněni dobří. Část však se jich dobrovolně odloučila od Boha svým odbojem, svým hříchem. Za trest byli padlí andělé, které nazýváme ďábly, odsouzeni do věčného pekla. Ďáblem byli svedeni první lidé. Tak se člověk jaksi dostal pod moc ďáblu. Ďábel pak člověka pronásleduje a pokouší rozmanitým způsobem.

Tohle podává o ďáblu víra. Theologové se však snažili více proniknouti tyto pravdy. Spolehli se na Písmo svaté a na výsledky filosofie o čirém duchu. Studovali a hledali více proniknouti pravdy všechny a tudíž i pravdy o takovém tvrdém a nebezpečném nepříteli jako jest ďábel.

Hned nás zajímá otázka, jak byl vůbec možný hřích padlých andělů? Anděl jest pouhý duch, který není vystaven rozumové neb mravní slabosti. My ubozí jsme spjati se svým tělem a hledáme pravdu s jeho pomocí ve hmatatelných

a smyslových věcech. Pozemské věci stále mohou naši pozornost odvracet od pravdy, kterou jsme konečně poznali, od cíle posledního, který jsme konečně našli. Vášně nás strhují dolů a často zakalují klidný úsudek. To jsme my.

Anděl jest jinak obdařen! Jest čistým rozumem, světlem bez stínu, ihned prostým úkonem rozumu vnímá pravdu, nepotřebuje ji hledati a sestavovati. Jediným pohledem, hned jak vyšel z ruky Stvořitelovy, poznal sebe, své dokonalosti, ale též své hranice.

Anděl ví, co je, a také, co není. Ví, že není absolutním pánem své bytosti, že pochází od někoho jiného, od něhož pak jest závislý. Jakmile poznal anděl svou podstatu, hned poznal též Boha.

Rozum andělův osvětluje hned též jeho vůli. Rozum jeho jediným svým rozmachem hned se rozletěl k Bohu a tak přerval hranice, do nichž byl uzavřen svým bytím. Vůle následuje rozum. Anděl poznal svou omezenost neobmezené a tak se nemůže zastaviti u konečného a omezeného. Když něco anděl miluje, musí milovati něco nekonečného. Bystrý rozum andělův zjevuje andělovi, že nemůže jinak ani sebe milovati než proto, aby se rozehrál k větší ještě lásce pro tvůrce, že má především milovati toho Boha, kterého nachází v hlubinách své bytosti. Anděl by jednal proti zákonu svého bytí, proti svému rozumu, kdyby po tomto přirozeném poznání Boha dal přednost sobě před ním. Neboť to by znamenalo, připustiti rozumově, že bytost omezená jest dokonalejší a vyšší než bytost neomezená. Za rozumem pak musí ruka v ruce jíti vůle. Anděl musí dáti Bohu přednost před sebou a milovati sebe jen v Bohu.

Z toho jest viděti, jak obtížno vysvětliti pád a hřích andělů.

Proto sv. Tomáš praví, že s hlediska přirozeného hřích andělů jest zcela nemožný. Kdyby Bůh nepozvedl anděla do řádů nadpřirozeného a nežádal na něm poslušnosti v šeru víry, nikdy by anděl nezhřešil.

Od prvního okamžiku stvoření anděl byl povýšen darem posvěcující milosti. Tato milost vložila do bytosti andělovy schopnosti proniknout k Bohu až v jeho vnitřním životě, poznávati jej, jak on se poznává, a milovati, jako se sám miluje. Tato milost měla anděly jednou dovésti i k patření na tvář Boží. Dříve však jim měla býti uložena zkouška. V té zkoušce měli se přikloniti k Bohu ve víře, v tajemství, která sdělil jim Bůh o svém vnitřním životě.

Neboť jakkoliv jest anděl vysoko v řadě bytostí, přece jej Bůh převyšuje a vymyká se přímému poznání jeho přirozené schopnosti.

I anděl, když měl se přimknouti k Bohu, to znamenalo přimknouti se k něčemu, co neviděl, co nepochopí pouhým světlem svého rozumu. Tajemství se nelíbí rozumu, a čím jest rozum dokonalejší, tím srážka tajemství s poznáním jest silnější. Když žádal Bůh na andělu toho podrobení rozumu, jeho sklonění se před tajemstvím, žádal Bůh úkon podrobení, pokory.

Tento úkon měl otevřít andělu cestu k věčné blaženosti. Anděl dychtivě toužil po oné chvíli, vždyť to měla býti blaženost na věky uspokojující, žízeň jeho hluboké inteligence. Ale jaká oběť a jaké zapření žádá tento úkon, jímž se má tvor tak bystrý vzdáti snahy sám zasáhnouti přímo Boha a spolehnouti se na dětinskou oddanost a víru. Představte si orla, který se mocným úderem svých perutí vznesl do modré výše a najednou se musí zastaviti. Zdaž by uznal svou slabost a dal se vynéstí mocnější rukou do vyšších oblastí? Anebo nespustil by se raději níže, aby se tam mohl opíjeti plným rozmachem svých křídel?

To byl hřích padlého anděla, jehož Písmo sv. nazývá Světloňosem (Lucifer).

Tehdy se část andělů podrobila Bohu ve víře a lásce, kdežto on, duch odbojný, raději se chtěl opíjeti svou vlastní velikostí, než aby přijal od Boha pomoc k výstupu do Božích tajemství. Strhl za sebou řadu jiných, méně dokonalých duchů, jichž se stal hlavou.

První tedy hřích, hřích andělův, byl hříchem pýchy. Hřích ten jest neodpuštělný. Není však tento hřích neodpuštělný proto, že by Bůh nebyl nekonečně milosrdný, nýbrž proto, že anděl nemůže odvolati svého rozhodnutí.

Anděl jest příliš nadaný rozumem, aby jasně neprocítal a nepoznal do posledních záhybů a důsledků pohnutky ke zlu nebo k dobru. Když pak se konečně rozhodl, nenalézá důvodů, proč by se měl vraceti. Všecky důvody pro a proti uvážil, zvážil, ocenil a docenil a teď se rozhodl. Rozhodl se definitivně a neodvolatelně. Kdyby měl se vrátit, tím by doznal svou nemoudrost a zaslepenost. To neučiní ďábel, který svou celou bytost vědomě obrátil k cestě sebelásky a pýchy.

*

Plod pýchy jest závist. Ďábel zatoužil šíleně po své vznešenosti a tak se teď trápí vším, co se staví v cestu jeho rozletu, trápí se především každou vznešeností kohokolivěk jiného. Není jiné příčiny, proč ďábel pokouší lidi. Ďábel byl povolán Bohem k blaženosti a tu hoří závistí, když vidí, jak tvorové nižší než on jsou povoláni k blaženosti, již on jest zbaven. A proto se přímo zuřivě namáhá, aby je zbavil toho blaha, kterého sám nemá.

Ovšem tato činnost ďáblová proti lidem děje se jen potud, pokud to připustí Boží Prozřetelnost. Jeden z velkých výsledků vykoupení jest vysvobození lidstva ze spárů tohoto nepřítele lidstva, který dostal Istí a pokušením lidstvo do svých sítí. Spasitel vysvobodil nás z moci ďábla a dal nám mocné prostředky k jeho přemožení. Neboť ďábel i po vykoupení stále nám činí úskoky, dál obchází světem jako lev řvoucí a my musíme dále proti němu bojovati.

Řekli jsme ve zvláštním článku o pokušení, že ďábel nemá přímé moci nad naší vůlí, a že může působiti jen na smyslovou část člověka a hlavně na jeho obrazivost. My ho pak zbytečně podporujeme v jeho záludném díle tím, že nebdíme nad svými vášněmi a špatnými sklony.

Ďábel může ještě přímo i na tělo působiti. Děje-li se to násilně, nastává posedlost. Ďábel má konečně i moc nad přírodou. Jest vysoké inteligence přirozené a proto zná lépe než my různé přírodní síly. Proto může způsobiti různé podivuhodné zjevy, jakési padělky zázraku. Těchto sil pak přírodních může též použít, aby člověka přivedl do netrpělivosti, k rouhání a zoufalství. Nebo může také člověku získati pomíjející hodnoty, aby jej snáze přivedl k pádu.

To vše může ďábel. Že toto, co pravíme, není planou theologickou spekulací, dosvědčují modlitby církve svaté, které mají zažehnati jeho neblahou působnost. V jednotlivostech a v konkrétním případě bývá však dosti obtížno rozhodnouti, kde je působení ďábelské a kde působení zjevů patologických, fyziologických a psychologických. Církev sama se vyjadřuje o konkrétních případech ďábelského zasahování velmi opatrně a střízlivě. Nicméně nás všechny vyzývá, abychom se denně spojovali s ní v modlitbě k andělskému vítězi Michaeli, aby uvrhl do pekelné propasti všechny zlé duchy, kteří obcházejí světem za záhubou duší.

Le Saulchoir Belgique.

Ze sítě.

Pořádá dr. J. Krlín.

Mučednictví a poslušnost. Popatříme-li do Mexika a do Číny, vidíme zjevy, které nasvědčují, že žijeme v době mučedníků. Ostatně, neoschla ještě krev prolitá v Rusku a v Arménii, červená krev křesťanská. Nuže, příští rok bude též rokem mučedníků, a lze říci, že koruna mučednická bude zářiti, dokud bude svět světem. Jak nevěsta Kristova si váží mučedníků, jest známo. Staví je na oltáře jako vzory víry a heroismu. Nedávno prohlásila blahoslavenými ty biskupy, kněze, řeholníky a laiky, kteří vykrváceli pro víru za velké revoluce. Při té příležitosti řekl J. Sv. Pius XI. francouzským poutníkům několik slov, která je třeba míti v paměti:

„Mluvit o mučednictví značí mluvit o nejvyšším heroismu. Musíme poukázati na cíle, které má církev, když vybízí své děti, aby se radovaly z koruny mučednické. Chce je povzbuditi k následování. Ovšem nejsou všichni určeni, aby vycedili svoji krev jako mučedníci. Ale mezi příklady, které nám dávají mučedníci, jest jeden, který můžeme a máme napodobovati: Každý křesťan má uskutečňovati dokonalou spojitost mezi svou vírou a svým životem, mezi tím, co vyznává a co činí. A to činí obtíže tak mnohým! Jest pro ně opravdovým mučednictvím mučednictví trpělivosti,

vytrvalosti, odříkání, poníženosti, lásky k bližnímu, odpuštění urážek. Jak mnohé duše nedosahují výšin tohoto mučednictví! Mnozí ubozí křesťané nepřekonají nikdy těch překážek. Jsou tak slabí, že nehájí cti křesťanského jména proti snižujícím vášním. Jednají bezectně ze strachu před posměchem lidským. Někdy je třeba mučednického ducha, abychom zachovali dokonalou poslušnost, která jest nezbytnou každému, kdo chce býti důstojným a hodným synem Boha, církve, společného Otce. Je těžká poslušnost, neboť se přímo dotýká rozumu a vůle, zasahuje člověka právě na místech nejcitlivějších. Duch mučednický jest však nezbytný nejen k poslušnosti, nýbrž potřebují ho i ti, kdo poslušnosti žádají a žádati musí. Apoštol měl tu zkušenost, když připomíná věřícím, že představení musí bdíti nad dušemi a skládati z nich úcty, a když jim ukládá, aby svých pastýřů nezarmucovali.“

Neměla by si slova Otce všeho křesťanstva připamatovávatí ustavičně naše mládež? Jako mučednictví tak i poslušnost vyžaduje lásky a láska mohutní, mohutní-li poznání. Vzpomínám na sv. Terezii od Ježíška, která pravila: „Ne, Ježíš nežádá na nás veliké činnosti, ale jen odevzdání se jemu a vděčnosti, totiž lásky.“ Je-li poslušnost těžká, bude lehčí a dražší, když si vždy uvědomíme slov sv. Terezie.

Krev našich bratří teče pro víru v Mexiku a v Číně. V Mexiku jsou uvězněni 4 biskupové, mnoho kněží a věřících. Tisíce věrných položilo již životy za víru. A statisíce těch, kteří žijí, jsou odhodláni obětovati své životy. Jeden čin katolíků mexických vzbuzuje úctu: Biskupové zakázali rodičům pod trestem exkomunikace posílati děti do státních laických škol a rodiče uposlechli. Vzor lásky rodičů k dětem, jež mají duši nesmrtelnou. Vzor poslušnosti k biskupům, kteří jsou pastýři. A ještě jeden čin, svědčící o lásce k víře a heroismu. Vláda si vyžádala na učitelích, co soudí o jejich postupu. V jedné provincii z 500 učitelů 412 veřejně vyznalo svého Boha a byli propuštěni. V Číně bolševici se mstí zle na misionářích, k nimž lid i pohanský lne stále více, chápe, že jedině v katolicismu jest jeho záchrana.

Bývalý rabín umírá jako benediktin. V Burlingtonu ve Spoj. státech zemřel v benediktinském klášteře bývalý rabín, konvertita a benediktin, P. Hilarius Rosenberg. Pocházel z Chorvatska a jeho otec ho určil k obchodu. Syn však se stal raději rabínem. Setkal se s bohoslovcem, jehož život i slova na něho působily tak přesvědčivě, že se obrátil ke katolicismu a r. 1895 vstoupil do benediktinského řádu, složil slavné sliby a byl vysvěcen na kněze. Nevyzpytatelné jsou cesty Páně. K.

Nová encyklika. Sv. Otec vydal obšírnou encykliku „Iniquis afflictisque“ věnovanou otázce pronásledování církve v Mexiku. Sv. Otec děkuje hrdinným věřícím: Sv. Otec vypočítává hlavní nespravedlnosti posledních zákroků mex. vlády. Sv. Otec zvláště chválí Kolumbovy rytíře, svaz mládeže, žen a svaz pro náboženskou svobodu. Sv. Otec vzpomíná pohnutě neohrožených mladíků, kteří odpírají provolávatí slávu pronásledovatelům a umírají se slovy hymny ke Kristu-Králi na rtech. Sv. Otec chvěje se pomyšlením na osud hrdinných křesťanských panen, které pro své přesvědčení úpí v nejhorší bídě v žalářích, kde jsou znásilňovány a trýzněny. Sv. Otec vyzývá k důvěře v toho, který slíbil, že církev nakonec přece jen zvítězí nad protivníky.

Přátelé, dovedli bychom totéž; tak věřiti a obětovati a trpěti? Připravujme se svým životem na chmurné chvíle, které čekají svět a v nichž musí věřící osvědčiti svou horoucí lásku k Ježíši!

Konverse. Před nedávnem konvertovala známá německá spisovatelka Margarethe v. Gottschal. Po konversi v útulné klášterní kapli v Chur ve Švýcarsku odebrala se na pout do Assisi a do Říma, kde přijala svátost biřmování od kard. Frühwirta. S. B.

K úvaze.

Poznáš se? Jedni se klanějí pozemským věcem a jsou jich otroky, jiní by rádi sloužili Bohu, ale nechtějí si to přece jen tak nadobro pokaziti se světem. Třetí jsou dobří hospodáři, kteří věci používají k Boží chvále a k prospěchu bližních. Nebo jsou dokonce obratnými umělci, kteří z beztvárné hmoty uhnětou krásný obrázek Boží lásky a konečně přicházejí obětníci a obětovaní, ti, kteří se obětují na oltář Boží. Těm pak veškeré věci napomáhají k dobrému, neb vše posvětili svou obětí a ze všeho dovedou vydobýti nadpřirozený užitek. Kam patříš? Braitto.

Vánoční otázka. Proč se narodil Spasitel ve chlévě?

Protože do salonů Pravdy nepřijímají. Pravda nenachází přístřeší a proto se Ježíš narodil bez přístřeší. Lidé jí nemilují, proto se narodil ve chlévě.

Lidé se honí za zdánlivou velikostí a bojí se pokorné, pravdivé prostoty. Zdá se jim slaboštvím a malostí. Proto nepřijali prosté dítě. Kdyby nad nimi vyvstal tvrdý Cesar s bičem, s hrůzou lízali by důtky je šlehající.

Svět rozumí lesku a pozlátku. Má rád klam a jest mu bolestné, když zví holou pravdu. Raději před ní prchá.

Svět nevěří dobře v Boha a v jeho věčnost a již zde by chtěl strhnouti na sebe všechnu slast. A Ježíš přišel mu kázati sebezápór... Proto ho svět nechtěl... neboť království jeho není s tohoto světa. Nedivte se tedy, když prolhanci a šejdíři a ctižádostivci a hrabivci Krista vypuzují... Nedal mu svět ani kolébky, za života ani místa k spočinutí a při smrti mu ustlal na kříži... Pravda byla vždycky křížována. Jsi-li křížován, máš ji. Klaní-li se ti svět, ó, to se boj a zpytuj se, zda nekoketuješ se světem!

S. B.

K době vánoční. Katolíci některých zemí mají krásný zvyk: Volí si pro určité období heslo, které si často opakují, o kterém meditují. A volí si patrona na to období podle církevního roku. V době vánoční lze si vzít heslem verš hymnu: Puer datus est nobis — Synáček narodil se nám. Synáček. Syn Boží a děťátko. Láska a pokora. Narodil se, byl dán. Kým a proč? Nám. Bůh a člověk. Lze na ten verš promeditovati celou vánoční noc a velikost Vtělení. Lásku Boží, cenu a nehodnost člověkovu. A nebylo by vhodným obracet se zvláště ke třem Králům v té době a s nimi přinášeti dary Novoroznému? Dátí sebe. A když budeme trpěti bídu, uvědomíme si, že jsme bohatí, neboť Synáček byl dán nám. A když budeme v pokušení, obrátíme se k Němu, neboť nám byl dán. A Králové bohatí na dary budou prositi za nás.

J. Kr.

Literatura.

PLON: Paris, Charles Silvestre: Dans la lumiere du Cloitre 1926. Posíláš mi věnování, milý Silvestře, se svou knihou. To anděl vedl tvou ruku, když jsi psal tu knihu. Utíkáš před světem, do stínu kláštera, aby ses naučil milovati jej v Bohu. Hledáš světlo a mír pro ten svět v nejstarším klášteře Francie v Ligugé. S dychtivostí ssaješ krásu liturgie, hřímavé přivaly milosti obřadů svatého týdne, žiješ s mnichy, žiješ jako mnich a doznáváš, že, kdo dává Bohu vše, vše zase v něm nalézá. Jsi osobitější než Huysmann. Nehledáš tak slov, abys je zesymbolisoval jako on. Jsi pokornější než on. Dává se prostě ohromiti bohatou knihovnou, pečlivou tiskárnou. Silvestre pronikl dokonale klášterní život. Odporuji knihu všem, kteří hledají na zemi ještě koutek, kde by nebyl nikdo než oni a Bůh. Mladí, vezměte odvážně knihu do rukou! Vy musíte zaplniti naše kláštery! Z nich se rozlije obroda po vlasti!

Silv. Braitto.

AUBANEL FRERES. Trois lis eucharistiques par le R. P. Raymond O. P. Avignon. Levná brožurka jedná o třech sv. dětech, vzatých do slávy věčné v den jejich prvního sv. přijímání: bl. Imeldě, patronce prvních komunikantů, a dvou žáčcích ze Santaremu. Pro horlivce časného přijímání dětí, bohužel, tak řídké u nás, velmi vděčná pomůcka.

La sainte Communion. Choix de pensées des maitres de la vie spirituelee. Par le R. P. Raymond. Avignon, Aubanel Frères. Myšlenky světců a velkých lidí o sv. přijímání srovnány tu v malou, ale obsažnou knížku, jež krásně doplňuje dříve jmenovanou. Dva drobné skvosty trvalé ceny.

— ou —

CORDONIER: Une visite a Béthanie. Rozjímání je královské umění a život Kristův v každé nejdrobnější scéně nevyčerpateľným zdrojem myšlenek. Přátelství Ježíšovo k sourozencům z Bethanie pak z nejskvělejších stránek Evangelia. Kanovník Cordonier načerpal tu vděčné látky ke knize, jejíž hlavy kapitol už vás uchytí za srdce: Návštěvy v Bethanii. Volání Boha nebo podstata zbožnosti atd. Autor rozvádí naučení, jež se tu nabízejí, ale činí to jasně, teple a nadšeně; zůstáváte v zajetí knihy do poslední stránky a vracíte se k ní rádi.

—ou —

MANZ: Regensburg: Heller: Des Mystikers Heinrich Seuse: Deutsche Schriften, In 40, 478 stran, 20 Mk.

Vydání upravil a přichystal pečlivý historik Heller. Při vydání držel se celkem Bihlmeyerova vydání staroněmeckého textu Susova díla. Mimo to však Heller podnikl ke svému vydání samostatná archivální a rukopisná studia. Dlužno chváliti dobrou snahu vydavatelovu zachovati pokud možná starý ráz původní staroněmčiny. Jen zcela dnes již nesrozumitelná slova nahradil slovy moderními. Řídil se slovem P. Denifle, že velký podíl na kouzlu německých mystiků má i jejich čistá a melodicky zladěná řeč, již dlužno zachovati. Obtížná místa podložil vydavatel poznámkami. Heller správně podotýká, že kritické vydání Bihlmeyerovo zůstává stále majetkem odborníků, že jest vhodnou knihou pro studie, ne však knihou, které by mohly uživateli širší vrstvy pro vnitřní svůj život.

Úprava jest přepychová a přece nezvyšuje zbytečně cenu. Milovník Susona a mystiky vůbec rád dá těch 20 Mk za toto skutečně cenné dílo. Vřele doporučujeme!

ASCHENDORFF: Svitalski: Kant u. Katholicismus. Ve sbírce populárních vědeckých pouček vyšla tato vzácná kritika Kantovy filosofie. S. vypočítává Kantovy omyly, jeho úskalí, ale též jeho kladné hodnoty a jeho styčné body s tradiční filosofií. Doporučuji všem, kdož chtějí míti jasný i stručný přehled s kritikou Kantovy filosofie. B.

Theosophie, Anthroposophie u. Christentum v. Karl Hövels. 1 Mk. Rozebíraje psychologické a filosofické kořeny theosofického hnutí podává autor výstižný obraz nauky theosofické a anthroposofické, oceňuje kriticky metody jejího poznání, které kvalifikuje jako nevědecké a celý světový názor theosofický odsuzuje jako vědecky neudržitelný. Srovnáno s křesťanstvím jeví se toto hnutí jako nejednotná fantazie proti jednotnosti křesťanství. A.P.

Donders: Erlosungssehnsueht. 32. str. 80, 0.80 Mk. Zklame vás napoprvé ten název. Čekáte, že spisovatel podá soubor textů o touze lidstva po vykoupení. Zatím ale jest to přednáška o euch. kongresu v Amsterdamě. Jako konference jest to práce úchvatná a krásná ukazující tragiku viny stíhané bolestí. Lidstvo se nemůže samo vykoupiti. Proto přichází Kristus. Strhujícím slohem předvádí Vykupitele-Beránka. K Euch. pobožnostem hlavně pro advent jako stvořené. M. R.

KÖSEL-PUSTET, München, 1926. Jubiläumus Almanach. V nádherné úpravě podává spojená firma: Kosel-Pustet upomínkové dílo na jubileum 100 výročí založení Pustetovy tiskárny. Úvodní článek líčí dějiny obou spojených závodů tolik zasloužilých o rozvoj literatury a vědy mezi katolíky. Případné výňatky z děl vydaných spojenými nakladatelstvími vyplňují knihu bohatě ilustrovanou. Všichni znají vzorně vypravené Pustetovy liturgické knihy a literární a vědecké edice Koselovy. Světoznámá jest třeba jeho revue: Hochland. Přejeme firmě, aby pokračovala a nesnižovala úrovně nakladatelské. Red.

HABEL: Regensburg. Faber: Von der Gute. Brož. 1 Mk, váz. 1.50 Mk. Referoval jsem v minulém ročníku o českém překladě této milé knížky. Tím odpadá bližší recenze překladu německého. Činíme jen svou redaktorskou povinnost, když mluvíme o této knize, která nám byla poslána k posudku.

Co platí o překladu německém, platí i o českém vydání. Jest to obhajoba dobroty, kterou by moderní doba ráda prohlásila skoro za slabost. Obhajuje ji tím, že i Bůh, který vše dává, jest dobrý! Ještě jednou všem doporučuji ten či onen překlad. B. S.

Wurm: Briefe eines christlichen Realisten. 108 str. brož. 1 Mk, váz. 1 Mk 50. Redaktor velmi obratně řízené sesterské revue „Seele“ sebral své dopisy ve třetím ročníku tohoto časopisu a podává je v samostatné knize. Kniha jest vzácným darem duši. Učí dívat se střízlivě a věčně na svět a duši a její život. Učí nepohrdati přirozeností, rozuměti chudobě.

Faber: Geistliches Leben. 237 str. brož. 1.50, váz. 2.50 Mk. Jakým obohacením jest překlad Faberovy knihy. Geistliches Leben! Faber dívá se jako s věže na pochod duše k Bohu. Začíná zpovědí, která přivádí člověka zpět k Pánu, učí správně se zpovídati, vážit si sv. pokání. Nato učí, jak trpělivě pracovati na své duši, učí jak bohatá jest vlastně jednotvárnost svatosti. Končí knihu vroucí apologií důvěry a oddanosti k Bohu, v nichž vidí záruku duch. rozvoje. Vřele doporučuji k duch. četbě. S.B.

Lippert: Der Menschensohn, 232 str. brož. 2 Mk. váz. 3 Mk. Obratný stylista a hluboký psycholog Lippert zadíval se do hluboké studnice duše J. Krista a vyzdvihuje moderní duši poklady, které tam uzřel. Jeho Kristus jest Kristus nesmírné velikosti, lásky, mírnosti a přece pevnosti a mužnosti. Přímo cítíme, jak se musí k němu naše malost přimknouti, chce-li se podepřít. Jak si podmaňuje jeho knížka duši! Jak ji odporučuji všem, hlavně mladým hledajícím velký, čistý ideál.

Braito.

BONIFACIUS DRUCKEREI: Paderborn: Ries D. J.: Kirche u. Keuschheit 472 str. 6.60 Mk. Dílo dlouho čekané a splňující, ba překonávající očekávání. Vyzdvihuje bílou čistotu a přesvědčivě, hluboce, s přesnými důkazy učí významy tohoto kvetu v dnešním bahně. Shrnuje důvody nesmírného významu této andělské ctnosti pro jednotlivce, rodinu i společnost. Líčí, jaké spousty dovede způsobiti nevážení této ctnosti, jaké zhouby rozseje nemravnost. V záplavě mod. špíny stojí tu jako neochvějný maják církev se svou vznešenou naukou o čistotě, která vlastně zvedá člověka a nedopouští, aby se celý ztratil jen v těle. Hájí celibát a panenství. Ukazuje, že jen církev si dovede čistoty nejvíce vážiti. Vzácná jsou pojednání o čistotě panenské a manželské.

Doporučuji co nejupřímněji všem kněžím těm, kteří pracují mezi mládeží a kteří se zabývají problémy veřejné mravnosti a ozdravení lidu.

Braito.

Savicki: Die kath. Frommigkeit. 412 str. 5.80 Mk. S. jest si vědom, že praxe katolické zbožnosti mohla by působiti na ty, kteří stojí mimo, dojmem neucelenosti a proto se snaží podati smysl katolické zbožnosti. Hledá jejího vnitřního obsahu, vzájemné souvislosti různých jejích forem. Rozlišuje dobře zbožnost od pobožnůstkářství a pověry, které tolik škodí pravé zbožnosti. Svou studii uvádí pojednáním o nadpř. zdroji zbožnosti a nábožnosti. Tvor musí ctíti svého Tvůrce, ctí ho pak zbožností a oddáním se úkonům zbožnosti. Pojednává pak o modlitbě, o svátostech a o oběti mše sv. Nato přechází ke studiu posvátných míst. Velmi důležitá jest kapitola o tom, že celý náš život má býti bohoslužbou. Nakonec hájí, že církev ponechává dosti místa osobitosti ve zbožnosti, že však tato osobitost musí býti korigována a řízena zdravou objektivitou. Uzavírá knihu pojednáním tří důvodů zbožnosti, vlastní spása, spása bližních a láska k Bohu. Kniha by neměla chyběti v žádné kněžské knihovně.

Kovář.

OLDENBOURG: München: Dr. Th. Litt: Ethik der Neuzeit. I. a II. 184 str. Lex 8., 7 Mk 50. Správně poznamenává, že novověk netvoří novou epochu tím, že by se začal starati o etiku. Bouřliváci nové etiky byli příliš proniknuti etikou starou a tak, co zvítězilo v jich ideách, byly též trosky donošené tradice. Etická myšlenka spojuje harmonicky starověk, středověk i novověk. Autor snaží se najíti onu spojitost mezi nejrozmanitějšími systémy a pokusy, které vypočítává.

Zkoumá, jaká situace povstala v názoru na mravnost příchodem reformace. Vzal si za účel studovati mravnost a názory na ni tak, jak si ji stavěl člověk, který až do konce středověku přejímal své jediné formy mravnostní od církve. Jsou to tedy dějiny snahy po autonomní přirozené mravnosti. A dle líčení Littova dlužno říci, že zrovna k velké jistotě a jednotě a k velkým úspěchům člověk tu sám na sebe odkázaný se právě nepropracoval. Studuje soustavně počátky renesance, přechází k anglickým moralistům od Hobbes přes Locke a Humea ke Smitdovi. Ve Francii všímá si Spinozy a Rousseau. V Německu věnuje pozornost Leibnitzovi, t. zv. osvícenství a studuje pečlivě něm. idealisty, láme hůl nad positivismem a končí studii neokantismu, kulturní filosofie a fenomenologie. Kniha jest velmi zajímavá pro všechny moralisty.

DUMMLER, Berlin S. W. 68, Schützenstr. 29. Theosophie und Christentum. Von Dr. Alois Mager O. S. B. Str. 120, cena 2.50 zl. m. — Z původních pramenů theosofických a anthroposofických autor nastínil nauku obou a po věcné kritice ukazuje, jak jedině Bohem zjevené náboženství může nasytiti hlad duše, jevící se v obou nejnovějších „náboženstvích“, odpovědí totiž naprosto uspokojivou na otázky, jež tolik duši ženou do th. a anthr. Vzácný protějšek ke knize Bichlmairově „Okkultismus und Seelsorge“.

-es-

Dyroff: 95 str. 2 Mk. Religion u. Moral. Dyroff snaží se ve své knize dokázati neodlučitelnost morálky od náboženství i pro mod. člověka. Ukazuje, jak jest laická morálka plytká, neurčitá a kolísající. Ukazuje, že její hranice jsou příliš úzké. Z toho plyne závěr, že každý člověk se musí snažiti, aby našel vztah morálky k pravému náboženství. Všele doporučuji všem, kteří se zabývají problémem náboženství a mravnosti a problémem laické morálky.

B. S.

STENGER: Erfurt: Weinhandl: M. Eckehart. 52 str. 2.80 Mk, 2. vyd. 1926. Eckehart žádá ku porozumnění své nauky dar kontempace, zpřítomnění, zažití Boha. Weinhandl správně vystihuje v tom hlavní bod nauky Eckehartovy. Říká to s takovým gestem, jako by učinil kdoví jaký objev. Vždyť jest to ale něco tak samozřejmého! Mystika celá spočívá jen na onom „inne Werden“ Bohu a v Bohu. Odpoutání se od sebe jest též nutným požadavkem Božího osvětlení. Pak ovšem souhlasíme s autorem, že E. není pouhý myslitel, nýbrž vroucně zbožná duše. Spisek podává postupně celou mystickou nauku Eckehartovu. Kniha zajímavá a rychle informující o velkém zjevu M. Eckeharta. S. B.

W. Muller-Walkaum: Vom eigen Gral. Wagnerovec a trochu přívrženec německé filosofie hledá ve spise cesty k povznesení. Nalézá řešení v rozlišování společné, pudové a stádové přirozenosti, v níž se nejvíce špatnosti nachází, a v osobitosti. Osobitost, čistá a silná osobitost má přetvořiti přirozenost. Z té příčiny, z onoho svého přepjatého naturálního kolektivismu staví se proti Židovství. Mluví o víře a o milosti, ale dlužno si uvědomiti, že pod těmi slovy nerozumí ono nadpřirozené, které známe my.

Správně vyzdvihuje nedostatečnost vnějších hodnot, které nutno zvnitřniti. Nesprávná jest však kvietistická tendence požadavku, nepoužívati prostředků k stažení Boha v duši. Že Židovství nakonec ztrnulo ve formalismu, který měl něco společného s magií, nepopírám. Definice milosti jest naprosto nedostatečná, není to jen tajná síla, jest to přímá akce, dar Boží, pomoc. Celá kniha=pokus o lidskou mystiku, o samostatné zbožnění lidstva. Staví křesťanství vnitřního království proti katolicismu, který jest všeobecný prý jen co do expause ne svou intenzitou. Kniha mučivým slohem psaná jest jasným dokladem velké lidské touhy po výšinách. Odborník si knihu se zájmem přečte. Braitto.

HERDER: Mit Gott allein. 120. XVI a 394 str. Váz. 5 Mk 20. Autorem jest, jak se píše na titulním listě, osamělý farář. Kniha podává celý komplex náboženských pravd. Učí realizovati jejich hodnotu v životě. Snaží se, aby čtenáře přiměl, by všech zjevených pravd, které podává způsobem opravdu přesvědčujícím užil, ke svému vnitřnímu životu. Hodí se jako výborná pomůcka k rozjímání. Čtěte!

M. Scharlau: Sieg! Kämpfe einer Konvertitin (Magda Alberti). Je to pokračování už dříve vydané a velmi oblíbené autobiografie spisovatelčiny, „Kämpfe“. Příspěvek k psychologii ženy, jež jde za Pravdou svou ženskou cestičkou, skrze lidská srdce, prožívá na nich své omyly a svá rozčarování, ale nese to statečně, až konečně dá jí Pán, aby touže cestičkou došla klidu v přiblížení se Jemu. Upřímná kniha, plná bystrých postřehů, zajímavá knězi i laikovi; pro konvertity bude míti kouzlo vlastního obrazu, ale i přátelskou pobídku pomocné ruky. —ou—

KATH. DEUTSCHER FRAUENBUND, KOLN: Rhytmik, Turnen, Kleids als Fragen christlicher Frauenkultur. Vorträge gehalten auf der Tagung des K. D. F. in Bonn 1925. „Zdraví, síla a krása života, ale pod panstvím ducha, zjasnění těla silou ducha a krásou duše, jak se jako poslední cíl tohoto řádu naplní ve vzkříšení mrtvých, ve zmrtvýchvstání těla. A z porozumění tomuto řádu vyplývá takové chování se ženy, že nejen vše přirozené správně chápe, ale zároveň nadpřirozeným dává proniknouti.“ Tato slova dr. Gerty Krabbelové jsou v podstatě „leitmotivem“ řady přednášek, jež svou úrovní jsou ke cti katolickým ženám německým. Doporučujeme našim inteligentním ženám, hlavně k porovnání, kde jsme za sousedkami. —ou—

JOSEF POSPÍŠIL: Život. Básně. Stran 156. Nákladem Česko-slovanské akciové tiskárny v Praze 1926. Nová sbírka básní Jos. Pospíšila. Ze všech básní hlásí se k slovu skutečně život, dnešní život, otrávený nevěrou a skepsí, oloupený o čistou radost, infikovaný jedem pseudokultury, ale pod tím lká srdce básníkovy: „Co platno člověku, kdyby celý svět získal.“

KUNCÍŘ: Vyznání sv. Otce učitele církve Aurelia Augustina. Konečně jsme se dočkali také nového českého překladu Vyznání sv. Augustina. Díky za to nakladateli i překladateli. Jest povinností duší toužících po řádné duchovní strávě uchopiti se této vzácné příležitosti a zakoupiti si ihned tuto knihu a pilně v ní čítati, aby se naučily čísti o dobrotě a milosrdenství Božím. Jaká četba pro moderní augustinovské duše, které hledají, kterým jest hořko v bahnu a kterým se to tak těžce loučí s vysněnými bůžky. Čtěte knihu rozervaní, abyste našli cestu k pokoji. Čtěte knihu i duše v přístavu Božího náručí, abyste poznaly, jak jest hořké potáceti se mimo Boha a abyste byly milosrdny k těm, kteří bloudí tak, jako Augustin bloudil.

MATICE CYRILOMETODĚJSKÁ V OLOMOUCI vydala další svazek Studií a textů k nábož. dějinám českým, v němž P. Neumann O. S. Aug. otiskuje dokumenty o poměrech v duchovenstvu světském a řeholním v Čechách před Husem. Jsme zase bohatší o jeden doklad, jak se pomlouvá, když jde o velebení Husa. -es-

DR. F. X. NOVÁK, Církev a stát. Nákladem Jednoty duchovenstva arcid. olomoucké. Přerov, Kratochvílova 10. Cena 16.— Kč. Každý katolík, který zírání na život, a kterému není ani církev ani společnost ani rodina ani stát prázdným slovem, měl by čísti toto nádherné dílo hlubokého myslitele a velikého kněze dra F. X. Nováka. Je to dílo zralé a dílo jisté! Není v něm kompromisnosti, jest v něm sděleno pravé poznání o cíli církve a států a o jejich poměru, poznání, založené na hlasu papežů a velikých učenců a doktorů církevních i světských. Dr. F. X. Novák pracuje samostatně, má inteligenci, která dovede seřazovati a stavěti. Jeho metoda jest přísné vědecká. Řeč čistá a stil uchvacující. K.

MULLER, München: Lippert: Ein Kind ist uns geboren. 32 str. 9 mědirytin. Cena 0.80 MK. Roztomilý vánoční dárek. Lippert - básník a theolog dovede rozehrát srdce, dovede vhoditi jiskřičku štěstí a nadšení i do srdce nejstudenejšího. Odporuji jako vhodný a laciný dárek tuto luxusně vypravenou knížku. S.B.

GRASSET: Paris, Schneider: Le petit pauvre au pays d'Assise: 260 str. cena 12 frs. Schneider — opojený tichou Umbrií františkánskou vyzpíval tu své nadšení pro tento kraj a dech, jenž ho oživuje. Dílo jest žhavým hymnem na mužného apoštola lásky k Bohu v naprostém zřeknutí se všeho. Vede nás od Kláry k učedníkům světcovým a všude dává nám zakoušeti slasti svatosti. Knihu bych vyjádřil jako posvátný františkánský místopis. Doporučuji všem ctitelům sv. Františka.

LUMIERE, Dijon: Bon: Laennec. 170 str., 3 frs. Celý učený svět oslavuje velkého lékaře, při tom vroucího katolíka. Kolega v povolání, lékař Bon zachycuje jeho velkou postavu lidumila, učence a věřícího. Jest něco obrovského v té úžasné kariéře, kterou proběhl za svých 45 let. Laennec denně se modlil svůj růženec, jeho zbožnost ho jen sílila v jeho vědecké práci. Umírá zlomen svou námahou jako křesťan, sám žádaje poslední pomazání.

HERDER, Freiburg i. Br., Wolpert Leo: Unterwegs zur Heimat. 80 str. 216 M. 3. Kniha nedělních čtení. Náboženský námět té které neděle zachycen vábivým nápisem příslušné kapitoly, v ní rozveden a obyčejně nějakým případem nebo obrazem uzajímavě. Všecka čtení jsou prolinuta nenápadnou snahou zanítiti čtenáře pro hlubší nábož. život. Kniha prostá, ale ne všední. Zkušený čtenář brzo postihne, že prostota knihy byla vytvořena osobním prožitím autorovým, jenž v ní podává katolickou trest příslušných otázek, jak mu zůstala pro život. Zkrátka: prostému i učenému čtenáři nabízí po týdenní lopotě v poutavé formě plodnou myšlenku na další cestu životem. Praktičtější zaostření některých kapitol by knize jenom prospělo. — mid.

Joseph Kühnel, Ziele und Wege. Verlag Hermann Rauch, Wiesbaden 1925. 176 str. in VIII0. Jedenatřicet nesouvislých kapitol. O věcech obyčejných a méně obyčejných: o domovu, vděčnosti, pravdivosti, společnosti, únavě, přátelství, horlivosti, taktu, o zákonu a svobodě atd. atd. Ale všechno tak hluboce lidské, tak pravdivé, tak nové a nové duševní obzory ukazující a k nim pobízející. Nejkrásnější moderní askeze, jak k ní rád sáhne nejen kněz, nýbrž i laik hlubším životem duševním žijící. Není možná, právě pro tu nesouvislost obsahu, psáti o knížce dlouhé referáty. Stačí říci, že každá kapitola je pro sebe opravdová perla. Dr. Fr. X. Novák.

Bř. Kafka: Svítání v duši. Duševnědné výzkumy a objevy. Nákl. vlastním. Červený Kostelec. 1927. 3. vyd. Str. 254, cena 30 Kč. — Samouk „vědeckého okultismu“ po úspěšných pokusech dlouhých let podává knihu velmi zajímavou a při dnešních zmatcích, které působí vzrůstající se okultismus, nazval bych ji zrovna osvobozením. Věřící katolík píše tuto knihu, jeví se v ní jako muž střízlivého úsudku a ryzího, ohněm utrpení vyzkoušeného charakteru. Četl jsem knihu s velikým zájmem i užitkem. Kdo zná křesťanskou filosofii školskou a jejího ducha, vidí, jak skutečnosti vědeckého okultismu souhlasí přesně a do podrobností s touto filosofií i se zásadou thomistické filosofie, že poznání ovládá člověka. Rovněž knězi-vůdci duší dává pokyny veliké ceny. Neostýchám se zpříma doporučení studium této knihy. Proto také zde upozorňuji na několik názorů knihy, které nejsou v souladu s katolickou theologií, většinou svými důsledky.

Str. 24. Duše s tělem „tvoří novou jedinou podstatu (přirozenost). Řekl bych, že si to můžeme představit v jakési době: dusík a kyslík mají každý svoji podstatu: sloučením obou nastává nova podstata, totiž vzduch.“ Křesťanská školská filosofie popírá, že by ze spojení duše s tělem povstávala nová, od obou sloučených rozdílná podstata. — Str. 38. Spodní podvědomí (dle str. 91 by se zdálo totožným s naším pojmem svědomí) „nezná hříchu, v němž ve Starém zákoně mluvil Bůh ke člověku a člověk mohl mluvit s Bohem“. Theolog by tu řekl, že by pak nebyla možná abnormální svědomí; že by nebylo možné zavržení člověka, protože jeho nejvzácnější částka zůstává bez hříchu; že ve St. zákoně Bůh i jinak mluvil s člověkem. — Str. 40. „Někdo obdařen jest darem moudrosti... uzdravování... divučinění...“ Nedosti přesně řečeno, takže by se mohly zdáti přirozenými ony „milosti darmo dané“, jež víra výslovně označuje za nadpřirozené. — Stejnou vadu má rčení příliš všeobecné na str. 76: „Zde však Bůh používá přirozených příčin ke svým úmyslům.“ Z toho by se mohlo snadno souditi, že každý světec je citlivcem, což je věc na pováženou. — Str. 163. „Bůh stvořil nejprve ... anděly.“ Sv. Tomáš Akv. učí: „Není pravděpodobno, že by Bůh, jehož práce je dokonalá andělské tvory tvořil odděleně od ostatních tvorů.“

— es —

Z časopisů:

HOCHLAND Nro. 3. Kösel: München. Velké bohatství charakterisuje prosincové číslo této význačné revue. Objektivní a správný jest článek Bahrův o Maurrasovi a jeho sporu s Římem. Zajímavá studie Guentherova hledá křesťanské ruské básníky. Novely a básně střídají se delikátně s vážnými studiemi. Bohatá literatura umožňuje býti stále dokonale informován o celém životě. Doporučujeme. Redakce.

SCHOLASTIK: 4. číslo. Bohatý sborník vydávaný čtvrtletně jesuitskou kolejí ve Valkenburgu. Vyšlo právě 4. číslo tohoto sborníku. 6 MK. Z bohatého obsahu vyjímáme: Umbergovu studii o liturgickém stylu a dogmatice. Lange rozbírá poslední práci Marin-Solovu o Suarezovi a Molinovi.

Následuje řada menších, ale pečlivých prací. Bohatá literatura zakončuje důstojně tento první ročník, který krásně reprezentuje theol. učiliště valkenburské. S. B.

Die christliche Frau, Nro 11. Köln. (Der Kath. Frauenbuch.) S pocitem zahanbení pročitáme číslo tohoto ženského časopisu, který nám poslal svaz něm. katol. žen ve snaze po spolupráci. — Proč my nemáme časopisu podobné úrovně? Časopis jest veden vážným tónem. Vedle čistých básní čtete psych. hlubokou studii, jak a kdy dítě nabývá pojmu smrti. Jak toho poznání pedagogicky vytěžiti. O opravdovosti a bystrosti svědčí referát o sexuálně etickém sjezdu sociální pracovní společnosti berlínské. Praktické náměty obsahuje článek o výchově dívek-studentek vyšších ústavů.

Vřele doporučuji časopis vzdělaným ženám i vůdcům a vůdkyním ženské mládeže.

Redaktor.

Před red. závěrkou došly tyto knihy:

HERDER: Vom Leben getötet., Richstätter: Eine moderne deutsche Mystikerin., RUHE: Mautis: Die Gesetze der Weltgeschichte. STENGER: Weinhandl: Person, Weltbild und Deutung, Schwarz: Auf Wegen der Mystik, Heyde: Wert, Mehlis: Das Bose in Sittlichkeit und Religion. ZACHARIAS: Tod und Geburt, Herrmann Ebbrecht: Erlösung, Mächte, SCHONINGH: Klug: Tiefen der Seele Sawicki: Lebensphilosophie. FISCHER: Mann Thomas. FILSER Eschweiler: Die zwei Wege der neueren Theologie. GRASSET: Brémond: La poésie pure, Brémond: Priere et poésie. HIRT: Bergmann: Deutsche Mystik. REINHARDT: Heiler: Evangelische Katholizität., Heiler: Christl. Glaube u. indisches Geistesleben. VOLKSVEREINS-VERLAG: Tischleder: Ursprung u. Träger der Staatsgewalt. Tischleder: Die Staatslehre Leos XIII. BLOUD: Rabeau: Introduction a l'étude de la Théologie. Levaux: Quand Dieu parle. HERDER: Tóth: Reine Jugendreife. DREI MASKEN VERLAG: Hutchinson: Das Kartenhaus, Wenn der Winter kommt. Maxwell: Die späte Trauung. Eliasberg: Der russische Christ. SCHWAN: Adam: Das Wesen des Katholicismus, Hoeber: Die Ruckkehr aus dem Exil. GRETHLEIN: Porter: Pollyana. BONG: Lux: Beethowens unsterbliche Geliebte. KOSEL: Herwig: Die Eingengten. BRAUN: Lehmann: Das religiose Erkennen, Stern: Zufall u. Schicksal.